

การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สารนิพนธ์
ของ
กษิรา วาระรัมย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บทคัดย่อ
ของ
กษิรา วาระรัมย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

กษิรา วาระรัมย์. (2556). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.สรวิศสรณ์ ฉัตรกมลทัศน์

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบระดับปัญหาและข้อเสนอแนะการ
บริหารงานงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและ
ประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ของรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 18 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
รวมทั้งสิ้น 162 คน ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน และหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า
5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่น .89 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์
โดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดย วิธีการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน
ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ
ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร ตามลำดับ
2. เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่
ตำแหน่งต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านใกล้เคียงกัน และเมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการ
บริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน
ใกล้เคียงกัน
3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ จากแบบสอบถาม
ปลายเปิดและการสัมภาษณ์ ดังนี้
  - 3.1 ด้านหลักสูตร พบว่า ควรอบรมการจัดทำหลักสูตรแก่ครู ควรจัดทำเอกสารคู่มือครูใน
การจัดทำหลักสูตร ควรดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน และควรจัดทำแผน
บริหารหลักสูตร
  - 3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรใช้ห้องเรียนหรือสถานที่ภายในบริเวณ

โรงเรียนแทนห้องพิเศษ ควรจัดประกวดสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดส่งครู
อบรมความรู้เพื่อสอนแทน หรือการบรรจุแต่งตั้งครูกรณีพิเศษและขออัตรากำลังนักศึกษาฝึกสอนใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ขาดแคลน ควรส่งเสริมนักเรียนให้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
และควรจัดสรรงบประมาณและกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ควรประสานให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเข้า
มาร่วมจัดกิจกรรมในโรงเรียน ควรจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลแก่ครู ควรออกแบบแบบฟอร์มและ
จัดซื้อแบบฟอร์มการวัดและประเมินผลให้สะดวกต่อครูผู้สอน ควรจัดทำแผนพัฒนาครู ควรจัดสรร
งบประมาณและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล

3.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ พบว่า ควรปรับลดนโยบายและโครงการ
จากต้นสังกัด หน่วยงาน และองค์กรภายนอกอื่นๆ ลง เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีเวลาในการ
บริหารงานและจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

THE STUDY OF PROBLEM AND SUGGESTIONS IN ACADEMIC ADMINISTRATION OF THE
SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION USING THE BASIC
EDUCATION CORE CURRICULUM B.E. 2551 (A.D. 2008)

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2013

Kasira Wararam. (2013). *The Study of Problems and Suggestions in Academic*

Administration of the Schools under Bangkok Metropolitan Administration Using the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551(A.D.2008). Master's Project, M.Ed.

(Educational Administration). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Sorrapakksorn Chatrakamollathas.

The purposes of this study were 1) to study the level of the academic administration problems, 2) to compare the level of academic administration problems according to the position and experience, and 3) to find the suggestions in academic administration of the schools under Bangkok Metropolitan Administration using the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551(A.D.2008) in 3 aspects which were curriculum, teaching and learning, and measurement and evaluation. The population consisted of 162 administrators which were 18 deputies in academic administration department and 144 heads of subject groups from elementary schools under Bangkok Metropolitan Administration using the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551(A.D.2008). The instrument were the 5 rating scale questionnaire with the Cronbach's alpha reliability coefficient of .89 and the semi – structured Interview form. The quantitative data was analyzed by percentage, mu and sigma. The qualitative data was analyzed by content analysis.

The findings of this study were as follows:

1. Problems in academic administration in overall was at the medium level. As considering by each aspect, teaching and learning was the highest aspect following by measurement and evaluation, and curriculum respectively.

2. As comparing by position, the opinions of administrators that had different position about the level of academic administration problems were similar in both overall and each aspect. As comparing by experience, the opinions of administrators that had different experience about the level of academic administration problems were also similar in both overall and each aspect.

3. The suggestions to solve the problems in academic administration from open-ended questions and interview were as follows:

3.1 Curriculum aspect: should provide a curriculum training for teachers, should make a manual about curriculum design for teachers, should promote teachers to do the research in school curriculum, and should set the curriculum management plan.

3.2 Teaching and learning aspect: should take place in the classroom or in the school instead of special classrooms, should provide instructional media and instructional innovation contest, should provide a training for substituted teachers or appoint teachers as a special case including request for student teachers in deficient subjects, and should allocate budget and formulate policy to develop learning sources in school.

3.3 Measurement and evaluation aspect, should coordinate teachers, parents and students to participate in school activities, should make a manual about measurement and evaluation for teachers, should design a measurement and evaluation form and purchase a measurement and evaluation form to facilitate teachers, should make a teacher development plan, should allocate budget and develop measurement and evaluation tools.

3.4 Other recommendations: the policies and projects from original affiliation, agencies and other organizations should be contracted to allow administrators, teachers and students to have enough time for teaching and learning management.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของ กษิรา วาระรัมย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

.....

ประธาน

(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณวาสณ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.สรภักดิ์ธรรม์ ฉัตรกมลทัศน์ ที่ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งท่านได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดมา จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภาภิจ ประธานกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสาสน์ คณะกรรมการ สอบสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภาภิจ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสาสน์ อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดและ ประเมินผล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายรัตพล ศรีวโรบล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชัยมงคล สำนักงานเขตปทุมวัน และนางสาวชนิศา หรั่งบุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม(สินทรัพย์ อนุสรณ์) สำนักงานเขตดอนเมือง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตาม หลักสูตรการบริหารการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับมหาบัณฑิตของผู้วิจัยมิได้สิ้นสุดลง เพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จเท่านั้น หากแต่ผู้วิจัยได้ซึมซับกระบวนการวิจัยที่เรียนรู้ให้เป็น การเรียนรู้สืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และนำความรู้ไปยังประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมต่อไป และ สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง เพื่อนๆ ที่สนับสนุนการศึกษาในระดับปริญญาโท ทำให้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแห่งนี้จนสำเร็จ

กษิรา วาระรัมย์

สารบัญ

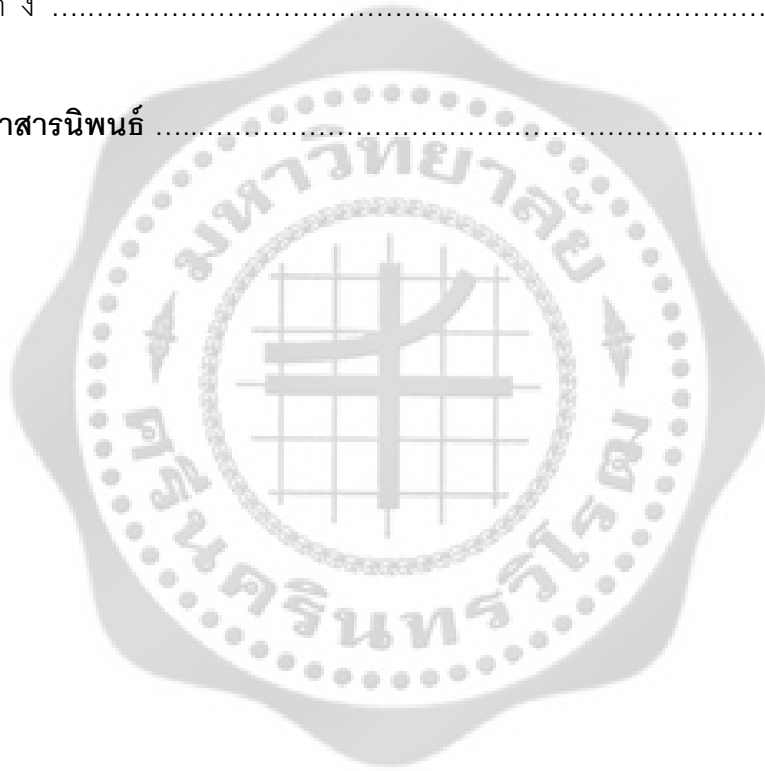
บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บริบทโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	12
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	23
การบริหารงานวิชาการ	42
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	43
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	44
หลักการบริหารงานวิชาการ	45
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	47
การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร	53
ความหมายของหลักสูตร	53
ความสำคัญของการบริหารหลักสูตร	54
การบริหารหลักสูตร	55
แนวทางในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน	58
ปัญหาการบริหารหลักสูตร	60
การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน	63
ความหมายของการจัดการเรียนการสอน	63
ความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนการสอน	64
การบริหารการจัดการเรียนการสอน	65
แนวทางในการจัดการเรียนการสอน	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอน.....	74
การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล.....	77
ความหมายของการวัดและประเมินผล.....	77
ความสำคัญของการบริหารการวัดและประเมินผล.....	78
การบริหารการวัดและประเมินผล.....	78
แนวทางในการจัดการวัดและประเมินผล.....	81
ปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผล.....	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
งานวิจัยในประเทศ.....	89
งานวิจัยต่างประเทศ.....	91
3 วิธีดำเนินงานการวิจัย	
การกำหนดประชากร.....	93
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	96
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	126
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	126
สรุปผลการวิจัย.....	127
อภิปรายผล.....	131
ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม	140

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	148
ภาคผนวก ก	149
ภาคผนวก ข	159
ภาคผนวก ค	163
ภาคผนวก ง	167
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	169

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงบริบทโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	16
2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ	100
3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ	101
4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา	101
5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามตำแหน่งการบริหาร งานวิชาการ	102
6 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน	102
7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน	103
8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร	104
9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน	107
10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	109
11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน	111
12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	112
13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ...	113
14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	113

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน	114
16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	115
17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน	116
18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	116
19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน...	117
20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียน	118
21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียน	118
22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารโรงเรียน	119
23 แสดงการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการ ที่มีค่าเฉลี่ย ระดับปัญหาการบริหารวิชาการรวมสูงสุด ใน 3 ด้าน 3 อันดับแรก	121

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพประกอบกรอบแนวคิดการวิจัย	10
2 ภาพประกอบโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	15

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาคน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการปฏิรูปการศึกษาคือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสำคัญคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 9)

ปัจจุบันโรงเรียนได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศ ตามคำสั่งที่ สพฐ. 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2552 ส่วนโรงเรียนทั่วไปให้เริ่มใช้ใน ปีการศึกษา 2553 และในปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป ทุกชั้นเรียนในทุกโรงเรียนต้องใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรภายในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น โดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ตามคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: คำนำ) สำหรับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ต้องเริ่มต้นใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามคำสั่งข้างต้น ในปีการศึกษา 2552 มีจำนวน 20 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 โรงเรียน

หลังจากมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึงปีการศึกษา 2554 เป็นระยะเวลา 3 ปี ทั้งในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และในโรงเรียนทั่วไปทุกสังกัด ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับชาติในปีการศึกษา 2554 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 54.61 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 50.87 ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม้จะมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศสูงขึ้นกว่าปีการศึกษา 2553 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ร้อยละ 50 แต่ยังพบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 38.37 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 40.82 และสาระการเรียนรู้ศิลปะคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 46.75 ในส่วนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม้พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ร้อยละ 50 เกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 33.33 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 39.27 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 47.54 ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครต่ำกว่าร้อยละ 50 เกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 51.19 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์)

หากศึกษาเฉพาะข้อมูลโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศข้างต้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 โรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึงปีการศึกษา 2554 เป็นระยะเวลา 3 ปีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในปีการศึกษา 2554 แม้ว่าคะแนนจะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของสังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 50 เกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ยังคงพบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 32.81 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 39.65 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 49.11 และประกาศสำคัญในปีการศึกษา 2551 ซึ่งจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลับมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 54.59 ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2554 ที่มีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554: ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ข้างต้น ของโรงเรียนทุกสังกัดชี้ให้เห็นถึงปัญหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวในการประชุมวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถึงกรณีที่ผลสรุปคะแนนเฉลี่ยทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน เพราะการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่ได้รับการแก้ไข ขณะเดียวกันมีช่องว่างระหว่างฝ่ายจัดทำหลักสูตร ฝ่ายจัดการเรียนการสอนและฝ่ายวัดผลประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: ออนไลน์) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพราะการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ตลอดจนงานอื่น ๆ ทางวิชาการ (กมล ภูประเสริฐ. 2544 :1) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ

นอกจากนี้จากการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) โดยประเมินจากคุณภาพภายนอกในโรงเรียน 17,562 แห่งทั่วประเทศ พบข้อมูลว่าโรงเรียนที่มีมาตรฐานด้านนักเรียนด้านความสามารถของนักเรียนในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ คิดสร้างสรรค์ยังมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.1 และด้านการมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องก็มีจำนวนน้อยคิดเป็น ร้อยละ 26.5 ของโรงเรียนทั้งหมดที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ในส่วนโรงเรียนที่มีมาตรฐานด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูยึดนักเรียนเป็นสำคัญที่มีจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 39.2 ด้านการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นนักเรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจก็มีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.5 และด้านครูสามารถนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนมีจำนวนน้อยเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ของโรงเรียนทั้งหมดที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก และจากการประเมินคุณภาพทางด้านนักเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมากในทุกกลุ่ม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์)

เมื่อศึกษาข้อมูลจากการประเมินคุณภาพทางการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 โรงเรียน ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโรงเรียนในส่วบทรูปสำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร การบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนยังขาดการต่อเนื่อง การบริหารหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรในโรงเรียน ขาดความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ปัญหาการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดแผนพัฒนาบุคลากร ในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาห้องเรียนและโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ยังไม่ครอบคลุมในชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมด้าน CAI และ ICT มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนยังน้อยอยู่ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรยังคงมีน้อย และบุคลากรครู ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การจัดทำแผนการเรียนรู้ และ 3) ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง เครื่องมือและแนวทางการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา(องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สะท้อนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (ชัญญา พงษ์ชัย และคณะ. 2553: บทคัดย่อ) ที่พบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) มีปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน เพื่อจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพ 2) ปัญหาครูวิเคราะห์หลักสูตรไม่เป็น และไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร 3) จัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถมีปัญหามากที่สุด และ 4) เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเข้าใจระเบียบการวัดและรวมทั้งการขาดงบประมาณที่เพียงพอส่งผลให้การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (ปรียาภัสสร เส็งเสและธานี เกสทอง. 2553: 6 ออนไลน์) ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านบริหารการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านบริหารการวัดผลและประเมินผล และงานวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (จักรกฤษณ์ วงษ์วิทยานันท์. 2554: บทคัดย่อ) ผลการศึกษา พบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ความสามารถการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียน ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ขาดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโรงเรียน โรงเรียนขาดการวางแผนประเมินการใช้หลักสูตรโรงเรียนตามสภาพจริงทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้และหลังใช้ การวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียน โรงเรียนยังไม่มีการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรของ

โรงเรียนอย่างจริงจัง

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าหากการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ประสบปัญหาย่อมนำส่งผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียนด้วย แต่หากการบริหารงานวิชาการมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ คุณภาพของโรงเรียนและนักเรียนก็จะได้รับการพัฒนาตามไปด้วย ดังเช่นงานวิจัย เรื่อง การศึกษาระดับตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ที่ได้รับการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับดี จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน จำนวน 4 โรงเรียน (สุदारวรรณ เครือพานิช, 2549: ออนไลน์) พบว่าปัจจัยสำคัญนำไปสู่โรงเรียนดีที่ทำให้นักเรียนมีคุณภาพ ประกอบด้วยผู้นำและบุคลากรมีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ที่ดีมีกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการบูรณาการเรียนรู้นับผ่านสื่อต่าง ๆ ตามที่นักเรียนสนใจ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียน หากการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพโรงเรียนและนักเรียนย่อมมีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการและปัญหาการบริหารงานวิชาการข้างต้น โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้ดำเนินการเริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก่อนโรงเรียนอื่นในสังกัดเดียวกัน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 โรงเรียน เป็นระยะเวลา 3 ปี แต่ยังไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) และผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาภายนอกรอบ 2 ที่ยังคงประสบปัญหาการบริหารงานวิชาการ และแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาหลังจากที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมีผลที่ไม่น่าพึงพอใจ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกโรงเรียน มีเพียงกรณีศึกษาเป็นบางโรงเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าประสบกับปัญหาการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใดใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อมีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้เป็นระยะเวลา 3 ปี และมีข้อเสนอแนะใดที่สามารถนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนมาใช้วางแผนเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ใน 3 ด้าน ต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านหลักสูตร
  - 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
  - 1.3 ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถทราบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านหลักสูตร 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3)ด้านการวัดและประเมินผล
2. ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถนำข้อเสนอแนะมาใช้เป็นแนวทางในการใช้แก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3)ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาคือ ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ใน 3 ด้าน ต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการบริหารงานวิชาการ** หมายถึง ข้อบกพร่อง ข้อขัดขวาง อุปสรรคในการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

1.1 **ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร** หมายถึง ข้อบกพร่อง ข้อขัดขวาง อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนในการประชุมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลาง การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและการบูรณาการเนื้อหาของหลักสูตรได้เหมาะสมตรงกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณ จัดทำเอกสาร คู่มือการใช้หลักสูตรและการพัฒนาครูสำหรับปฏิบัติงานตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการดำเนินการประเมินและวิจัยหลักสูตรโรงเรียนที่นำไปใช้ แล้วนำผลการประเมินและวิจัยมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

1.2 **ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง ข้อบกพร่อง ข้อขัดขวาง อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมอย่างหลากหลายได้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน การจัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้และตำราเรียนได้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและครู การนิเทศ กำกับติดตามและส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอนได้เหมาะสมและครบถ้วน การจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

1.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง

ข้อบกพร่อง ข้อขัดขวาง อุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดระเบียบ เกณฑ์และตัวชี้วัดในการวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองในการวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง การส่งเสริมพัฒนาการวัดและประเมินแก่ครู การจัดสรรงบประมาณ เครื่องมือ แบบฟอร์ม วัสดุอุปกรณ์ในการวัดและประเมินผลที่ทันสมัย มีมาตรฐานและคุณภาพอย่างเพียงพอ การนิเทศ กำกับ และติดตามการวัดและประเมินผลของครู เพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีมาตรฐาน กำหนดระเบียบการสอบ ตารางสอบ ระยะเวลาในการสอบและการรายงานผลการเรียนของนักเรียน

2. **ข้อเสนอแนะ** หมายถึง แนวทางแก้ไข ปัญหา ข้อบกพร่อง ข้อขัดขวาง และอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียน

3. **โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร** หมายถึง โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 18 โรงเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ ตามคำสั่งที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** หมายถึง กรอบแนวคิดและทิศทางที่ให้โรงเรียนทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถยกเลิก เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษาได้ ตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

5. **ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6. ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง จำนวนปีในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแบ่งแบบสอบถามประสบการณ์การบริหารงาน ออกเป็น 3 ระดับ คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5 – 10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารงานโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนและนักเรียนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุในคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครูว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552:9) ซึ่งขอขยายการบริหารงานวิชาการนั้นมีหลายด้าน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ กมล ภูประเสริฐ กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การบริหารการเรียนการสอน การบริหารการประเมินผลการเรียน และการบริหารงานทางวิชาการอื่นๆ (กมล ภูประเสริฐ. 2544: 9-16) ซึ่งปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการด้านพัฒนาหลักสูตร การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ถือเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการใน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546:3-4) และจากการศึกษางานวิจัยของปรียาภัสสร เส็งเส และธานี เกสทอง เรื่อง ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านบริหารการจัดกระบวนการเรียนการสอน และด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผล (ปรียาภัสสร เส็งเส; และธานี เกสทอง. 2553: 6 ออนไลน์)

ผู้วิจัยได้ประมวลความคิดจากนักวิชาการดังกล่าว มากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครั้งนี้ ได้แก่ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการประชุม สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลาง การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานโรงเรียนให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณ จัดทำเอกสาร คู่มือการใช้หลักสูตรและการพัฒนาครูสำหรับปฏิบัติงาน

ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง ดำเนินการประเมินและวิจัยหลักสูตรโรงเรียนที่นำไปใช้ แล้วนำผลการประเมินและวิจัยมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมอย่างหลากหลายได้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน การจัดสรรงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้และตำราเรียนได้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและครู การนิเทศ กำกับ ติดตามและส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การจัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอนได้เหมาะสมและครบชั่วโมง การจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และ 3)ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานหรือการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนด ระเบียบ เกณฑ์และตัวชี้วัดในการวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองในการวัดและประเมินผล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริง การส่งเสริมพัฒนาการวัดและประเมินแก่ครู การจัดสรรงบประมาณ เครื่องมือ แบบฟอร์ม วัสดุอุปกรณ์ในการวัดและประเมินผลที่ทันสมัย มีมาตรฐานและคุณภาพอย่างเพียงพอ การนิเทศ กำกับ และติดตามการวัดและประเมินผลของครู เพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลให้มีมาตรฐาน กำหนดระเบียบการสอบ ตารางสอบ ระยะเวลาในการสอบและการรายงานผลการเรียนของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดและประเมินผล

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บริบทโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. การบริหารงานวิชาการ
  - 3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
  - 3.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
  - 3.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
  - 3.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
4. การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร
  - 4.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 4.2 ความสำคัญของการบริหารหลักสูตร
  - 4.3 การบริหารหลักสูตร
  - 4.4 แนวทางในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน
  - 4.5 ปัญหาการบริหารหลักสูตร
5. การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน
  - 5.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน
  - 5.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน
  - 5.3 การบริหารการจัดการเรียนการสอน
  - 5.4 แนวทางในการจัดการเรียนการสอน
  - 5.5 ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน
6. การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล
  - 6.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล
  - 6.2 ความสำคัญของการวัดและประเมินผล

- 6.3 การบริหารการวัดและประเมินผล
- 6.4 แนวทางในจัดการวัดและประเมินผล
- 6.5 ปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผล
- 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. บริบทโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด จำนวน 436 โรงเรียน และในปัจจุบันนี้การจัดการศึกษากรุงเทพมหานครเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในรูปแบบ เรียนฟรี อย่างมีคุณภาพ โดยบูรณาการการดำเนินงานของทุกส่วนราชการในสำนักงานศึกษา ตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษา (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554) ดังนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานศึกษาเป็นองค์กรหลักด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดก้าวไกล ก้าวทันโลก มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

เป้าหมายการจัดการศึกษาของสำนักงานศึกษา

1. จัดบริหารการศึกษาอย่างทั่วถึง
  2. นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน
  3. โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานและผลคุณภาพได้อย่างยั่งยืน
  4. จัดบริหารการศึกษาให้ก้าวไกล ก้าวทันโลก โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
  5. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานที่เพิ่ม
- โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับและหลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ (สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554: 15-16) ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1.1 จัดอยู่ในรูปของอนุบาลศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต โดยเปิดสอนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 429 โรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด จำนวน 436 โรงเรียน

1.2 จัดอยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กก่อนก่อนวัยเรียน อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาสังคม ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวันและให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 436 โรงเรียน ซึ่งกระจายทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 105 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต และได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยแยกออกจากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ สำนักงานเขตบางกะปิ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร โรงเรียนมัธยมนาคราคุปต์ สำนักงานเขตสวนหลวง โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ สำนักงานเขตประเวศ และโรงเรียนประจักษ์วาสน สำนักงานเขตทวีวัฒนา

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดตั้งมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาลและวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานครร่วมกับสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ การศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ จัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาสังคม

6. การจัดการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6.1 การศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) เปิดรับนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 มีโรงเรียนที่เปิดดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 101 โรงเรียน อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานเขต

6.2 การจัดการศึกษาเฉพาะทางด้านกีฬาและดนตรี

6.2.1 กีฬา เปิดสอนนักเรียนกีฬาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวิสุทธิศ สำนักงานเขตดินแดง โรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ และโรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์ สำนักงานเขตมีนบุรี ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักสวัสดิการสังคม

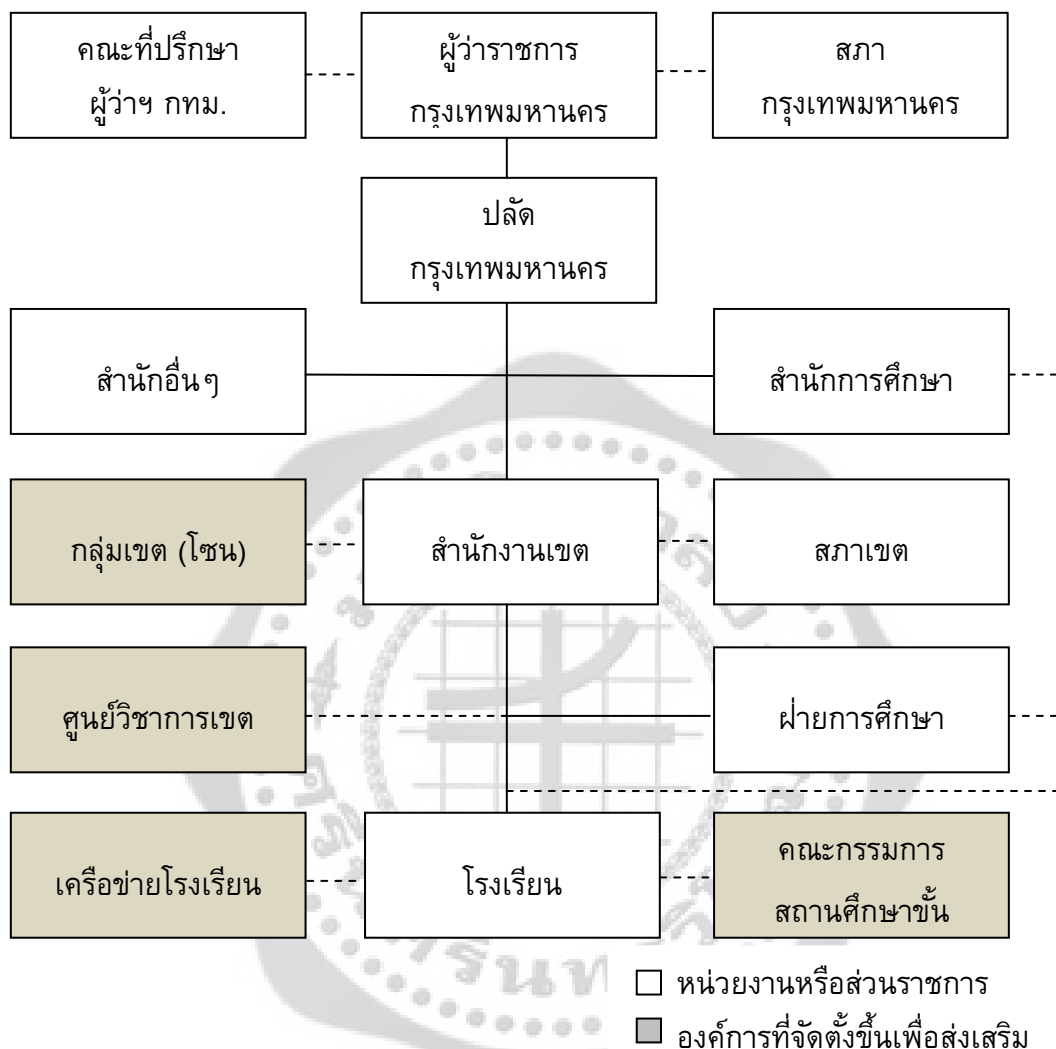
6.2.2 ดนตรี เปิดสอนหลักสูตรเฉพาะทางดนตรีสากลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร

ภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาศัยแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2531 ซึ่งเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ได้จัดขึ้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรับมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบดำเนินการได้ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ซึ่งกรุงเทพมหานครจัดเป็นการเสริมจากที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนของไทย และเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้ลงความเห็นอนุมัติเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างการบริหารงานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

การบริหารงานการศึกษาของกรุงเทพมหานครในส่วนของ การประถมศึกษาจัดในลักษณะของสายบังคับบัญชา ซึ่งผู้มีอำนาจ คือ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตและโรงเรียนตามลำดับ โดยมีสำนักการศึกษาเป็นฝ่ายอำนวยการหรือหน่วยงานที่ปรึกษาส่งเสริมสนับสนุนในระดับกรุงเทพมหานคร และฝ่ายการศึกษาเป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับระดับสำนักงานเขต ซึ่งสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการควบคุมดูแลโรงเรียนมายังฝ่ายการศึกษาในแต่ละสำนักงานเขต โดยฝ่ายการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ การเงิน บัญชี และพัสดุ จัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ การควบคุมจัดทำทะเบียนเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ เก็บรักษารวบรวมกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา การกำหนดชื่อโรงเรียน งานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน ตรวจเยี่ยมโรงเรียน ร่วมพิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดำเนินการเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่ของข้าราชการ และลูกจ้างในโรงเรียนและในฝ่ายการศึกษาการนิเทศการศึกษา ดำเนินงานศูนย์วิชาการเขต และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง และสำนักการศึกษาได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 7 ด้านได้แก่ 1)สำนักงานเลขานุการ 2)กองการเจ้าหน้าที่ 3)กองคลัง 4)หน่วย

ศึกษานิเทศก์ 5) สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา 6) กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และ 7) กองพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554: 18-21)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ที่มา: รายงานประจำปีสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554: 19)

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างการบริหารการศึกษาของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรการศึกษา ภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สู่ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตและโรงเรียนตามลำดับ ซึ่งปัจจุบันการบริหารการศึกษาในโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นโดยมีเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

โรงเรียน เพื่อจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้สามารถบริหารงานต่างๆ ได้อย่างคล่องตัว และเสร็จสิ้นในองค์กรของตนเองได้มากที่สุด และในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามีลักษณะเป็นการบริหารที่ให้สถานศึกษา/โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

ปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2559) เป้าหมายเพื่อการศึกษาไทยมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล คนไทยใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ใฝ่รู้ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม พร้อมทั้งสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความสามารถในการสื่อสารและสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ (เฉลิมพล รุจินันต์; และ สิริพัฒน์ ประโชนเทพ, 2554: คำนำ) หลักสูตรการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานด้านการวิชาการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามกระทรวงศึกษาธิการ คำสั่งที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 โดยโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ถึง ปีการศึกษา 2555 ระยะเวลา 3 ปี มีจำนวน 20 โรงเรียน ดังนี้

ตาราง 1 แสดงบริบทโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โรงเรียน	เขต	ระดับชั้น	ขนาด โรงเรียน	จำนวน บุคลากร	จำนวน นักเรียน
				(คน)	(คน)
1.โรงเรียนวัดธาตุทอง	วัฒนา	อ. - ป.6	กลาง	61	1,424
2.ราชบพิศ	พระนคร	อ. - ป.6	กลาง	27	658
3.วัดดิสงหสาราม	ราชเทวี	อ. - ป.6	กลาง	34	811
4.สวนลุมพินี	ปทุมวัน	อ. - ป.6	กลาง	40	907

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียน	เขต	ระดับชั้น	ขนาด โรงเรียน	จำนวน บุคลากร (คน)	จำนวน นักเรียน (คน)
5.ชอยแอนเนกซ์	สายไหม	อ. – ป.6	กลาง	47	1,203
6.วัดสังฆราชา	ลาดกระบัง	อ. – ม.3	กลาง	38	930
7.สังฆปรินายกสุรณี	หนองจอก	อ. – ม.3	กลาง	31	1,093
8.วัดปากบ่อ	สวนหลวง	อ. – ม.3	กลาง	104	1,449
9.บ้านบางกะปิ	บางกะปิ	อ. – ป.6	ใหญ่พิเศษ	162	3,524
10.ประชากราชฎูรูปถัมภวิทยา	คลองสามวา	อ. – ป.6	ใหญ่	60	1,562
11.วัดดอนเมือง	ดอนเมือง	อ. – ป.6	ใหญ่พิเศษ	80	1,903
12.มัธยมบ้านบางกะปิ	บางกะปิ	ม.1 – ม.6	กลาง	27	628
13.มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	ประเวศ	ม.1 – ม.6	กลาง	19	479
14.ประชากราชฎูรูปาพิณ	ห้วยขวาง	อ. – ม.3	ใหญ่	63	1,658
15.วัดศรีนวลธรรมวิมล	หนองแขม	อ. – ป.6	กลาง	32	800
16.บางมด	ทุ่งครุ	อ. – ป.6	กลาง	38	777
17.วัดสุวรรณ	คลองสาน	อ. – ป.6	กลาง	38	992
18.พระยามนธัตราษตรีพิจิตร	บางบอน	อ. – ม.3	ใหญ่พิเศษ	112	2,720
19.วัดบุญประดิษฐ์	บางแค	อ. – ม.3	กลาง	44	1,135
20.วัดเศวตฉัตร	คลองสาน	อ. – ม.3	กลาง	38	1,158

ที่มา: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน).
บทสรุปสำหรับผู้บริหารการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553).2554: ออนไลน์)

ซึ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ที่มีการจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 18 โรงเรียน
(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์)
ประกอบไปด้วย

1. โรงเรียนวัดธาตุทอง ตั้งอยู่เลขที่ 1325 แขวงพระโขนง สำนักงานเขตวัฒนา

กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 84 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 57 คน นักเรียน จำนวน 1,340 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 61คน นักเรียน จำนวน 1,424 คน

2. โรงเรียนราชบพิธ ตั้งอยู่เลขที่ 29 ถนนราชบพิธ แขวงราชบพิธ สำนักงานเขตพระนคร

กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 2 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 145 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 23 คน นักเรียน จำนวน 513 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 27คน นักเรียน จำนวน 658 คน

3. โรงเรียนวัดติสสงสาราม ตั้งอยู่เลขที่ 9 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน สำนักงาน

เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 118 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 30 คน นักเรียน จำนวน 693 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 34 คน นักเรียน จำนวน 811 คน

4. โรงเรียนสวนลุมพินี ตั้งอยู่เลขที่ 196 แขวงลุมพินี สำนักงานเขตปทุมวัน

กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 6 คน นักเรียน จำนวน 177 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 34 คน นักเรียน จำนวน 730 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 40 คน นักเรียน จำนวน 907 คน

5. โรงเรียนชอยแอนเนกซ์ ตั้งอยู่เลขที่ 745 หมู่ที่ 6 ถนนพหลโยธิน 58 แขวงสายไหม

สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 7 คน นักเรียน จำนวน 232 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 40 คน นักเรียน จำนวน 971 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 47 คน นักเรียน จำนวน 1,203 คน

6. **โรงเรียนวัดสังฆราชา** ตั้งอยู่เลขที่ 336 หมู่ที่ 5 ถนนลาดกระบัง 3 แขวงลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 124 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 19 คน นักเรียน จำนวน 489 คน มัธยมศึกษา บุคลากรครู 15 คน นักเรียน จำนวน 317 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 38 คน นักเรียน จำนวน 930 คน

7. **โรงเรียนสังฆประชาอนุสรณ์** ตั้งอยู่เลขที่ 3/3-4 ถนนสังฆประชา แขวงลำผักชี สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 5 คน นักเรียน จำนวน 187 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 19 คน นักเรียน จำนวน 364 คน มัธยมศึกษา บุคลากรครู 7 คน นักเรียน จำนวน 225 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 31 คน นักเรียน จำนวน 1,093 คน

8. **โรงเรียนวัดปากบ่อ** ตั้งอยู่เลขที่ 292 ถนนสุขุมวิท 77 แขวงสวนหลวง สำนักงานเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 106 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 41 คน นักเรียน จำนวน 1,214 คน มัธยมศึกษา บุคลากรครู 59 คน นักเรียน จำนวน 129 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 104 คน นักเรียน จำนวน 1,449 คน

9. **โรงเรียนบ้านบางกะปิ** ตั้งอยู่เลขที่ 93 แขวงคลองจั่น สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 5 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 12 คน นักเรียน จำนวน 463 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 150 คน นักเรียน จำนวน 3,016 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 162 คน นักเรียน จำนวน 3,524 คน

10. **โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา** ตั้งอยู่เลขที่ 1051 แขวงบางชัน สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษา

ชั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 9 คน นักเรียน จำนวน 339 คน และระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 51 คน นักเรียน จำนวน 1,223 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 60 คน นักเรียน จำนวน 1,562 คน

11. **โรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ)** ตั้งอยู่เลขที่ 1/4 ถนนเชิดวุฒากาศ แขวงสีกัน สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 5 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 148 คน และระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 76 คน นักเรียน จำนวน 1,755 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 1,903 คน

12. **โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ** ตั้งอยู่เลขที่ 500 แขวงสามเสนนอก สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 9 คน นักเรียน จำนวน 277 คน และระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น ประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 45 คน นักเรียน จำนวน 1,131 คน มัธยมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 9 คน นักเรียน จำนวน 250 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 63 คน นักเรียน จำนวน 1,658 คน

13. **โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล** ตั้งอยู่เลขที่ 4 แขวงหนองแขม สำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 2 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 5 คน นักเรียน จำนวน 194 คน และระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 27 คน นักเรียน จำนวน 606 คน มัธยมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 32 คน นักเรียน จำนวน 800 คน

14. **โรงเรียนบางมด (ตันเป่าวิทยาการ)** ตั้งอยู่เลขที่ 177 แขวงทุ่งครุ สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 5 คน นักเรียน จำนวน 216 คน และระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 33 คน นักเรียน จำนวน 561 คน มัธยมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 38 คน นักเรียน จำนวน 777 คน

15. **โรงเรียนวัดสุวรรณ** ตั้งอยู่เลขที่ 27 ซอยเจริญนคร 9 ถนนเจริญนคร แขวงคลองตันใต้ สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล

ปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 10 คน นักเรียน จำนวน 259 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 28 คน นักเรียน จำนวน 733 คน มัธยมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 38 คน นักเรียน จำนวน 992 คน

16. **โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร** ตั้งอยู่เลขที่ 7 แขวงบางบอน สำนักงานเขตบางบอน กรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 10 คน นักเรียน จำนวน 351 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 88 คน นักเรียน จำนวน 2,099 คน มัธยมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 14 คน นักเรียน จำนวน 270 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 112 คน นักเรียน จำนวน 2,720 คน

17. **โรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์** ตั้งอยู่เลขที่ 115 หมู่ 2 ซอยพัฒนารัตน์ แขวงบางไผ่ สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 3 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 6 คน นักเรียน จำนวน 208 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 35 คน นักเรียน จำนวน 855 คน มัธยมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 3 คน นักเรียน จำนวน 72 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 44 คน นักเรียน จำนวน 1,135 คน

18. **โรงเรียนวัดเศวตฉัตร** ตั้งอยู่เลขที่ 8 หมู่ 2 ซอยเจริญนคร 25 ถนนเจริญกรุง แขวงบางลำพูล่าง สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรสายบริหาร 4 คน โดยมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย มีบุคลากรครู 4 คน นักเรียน จำนวน 174 คน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็นประถมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 25 คน นักเรียน จำนวน 367 คน มัธยมศึกษา มีบุคลากรครู จำนวน 9 คน นักเรียน จำนวน 317 คน รวมทั้งโรงเรียนมีบุคลากรครู จำนวน 38 คน นักเรียน จำนวน 1,158 คน

แนวทางการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา 2552 และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดหลักสูตร

อิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) กล่าวคือ เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนได้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยการดำเนินการบริหารจัดการอิงมาตรฐาน (Standard-based Administration) การจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย (Standard-based Instruction) การวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐาน (Standard-based Assessment) เพื่อให้กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่ออธิบายขยายความให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น และโรงเรียน มีความเข้าใจที่ชัดเจน ตรงกัน รวมทั้งร่วมกันรับผิดชอบและทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นประกอบด้วยเอกสารจำนวน 3 เล่ม คือ เล่มที่ 1 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและใช้หลักสูตร ตลอดจนแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และหลักสูตรโรงเรียน ตลอดจนแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษา เล่มที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย สื่อการจัดการเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อแนะนำในการจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียน แนวปฏิบัติที่ดีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชา แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียนที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: คำนำ)

ส่วนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากได้รับเอกสารประกอบการบริหารจัดการหลักสูตร เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและใช้หลักสูตรจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว หน่วยงานนิเทศก์สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้จัดทำเอกสารแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการไปยังโรงเรียนในสังกัด โดยหนังสือแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ปรับปรุงจากหนังสือแนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีพุทธศักราช 2551 จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครได้ใช้ศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554: คำนำ)

การเตรียมการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้ในโรงเรียนที่สังกัดกรุงเทพมหานคร สิ่งสำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2554: 57) ควรดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของครูศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน

2. ประสานองค์คณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนในการนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้ นับตั้งแต่การเตรียมหลักสูตรโรงเรียน เตรียมวิธีการ สื่อ การประเมินผล การจัดการอบรมผู้จะไปพัฒนาครู การอบรมผู้ใช้หลักสูตรในท้องถิ่น การนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. การนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้ โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรโรงเรียนไปใช้ประสบผลสำเร็จได้ คือ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรตลอดจนโรงเรียนที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้และประสบการณ์ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ

4. พัฒนาครูอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มข้น การให้การสนับสนุนด้านปัจจัยต่าง ๆ การสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียน การติดตามประเมินผล การปฏิบัติการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาประสิทธิภาพในการสอนของครูอย่างหลากหลาย เช่น การจัดการอบรมสัมมนาเป็นระยะ ๆ การเผยแพร่เอกสารที่เป็นประโยชน์การพาไปทัศนศึกษา การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ฯลฯ

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและโรงเรียนได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่าง

ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะสามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและโรงเรียนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับโรงเรียนมีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างโรงเรียน เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: คำนำ) โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวิสัยทัศน์ที่สำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4) ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4) ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้อัน และประสบการณ์

2.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มี
ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิด
กับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 5) ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ
ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมี
ทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ
การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่ง
แวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี
ความสุข

2.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มี
คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 6) ดังนี้

สมรรถนะของผู้เรียน มี 5 ประการ

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการ
ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล
ข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง
เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและ
ความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง
และสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์
การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์

ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 7) ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ โรงเรียนสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.5 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่ง เป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ((กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 10) ดังนี้

1. ภาษาไทย ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร ความชื่นชมการเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ
2. คณิตศาสตร์ การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อ การมีเหตุมีผลมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์
3. วิทยาศาสตร์ การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย
5. สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต
6. ศิลปะ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สนุกทริยภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการใช้เทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ ความรู้ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

2.6 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 12-20) ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา

6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การ ศึกษาและการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 67 มาตรฐาน ดังนี้

1. ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย

อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่าง การดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.3 ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำเสนอบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด และคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

มาตรฐาน ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

มาตรฐาน ค 3.2 ใช้การนิกภาพ (visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (spatial reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (geometric model) ในการแก้ปัญหา

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ค 4.1 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป (pattern) ความสัมพันธ์ และฟังก์ชัน

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical model) อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ค 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และ

เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. วิทยาศาสตร์

สาระที่ ๑ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและหน้าที่ ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยา มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 4 แรงแรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติมีกระบวนการ สืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 5 พลังงาน

มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการ การสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสิ่งแวดล้อมของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 7 ดาราศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซีและเอกภพการปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะและผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ในการสำรวจอวกาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสาร มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้อข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้นๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดี

งามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.4 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะใน

การดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล
มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม
และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็น
ประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน
และชื่นชมในสุนทรีย์ภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ
การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ
การใช้ยาเสพติด และความรุนแรง

6. ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ
ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็น
คุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์
วิจัยคุณค่างานนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

8. ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาและความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2.6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 9) มีดังนี้

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

2.7 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 20-21) ประกอบด้วย

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้

อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

- (1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
- (2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.8 ระดับการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 21) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1)ระดับประถมศึกษา 2)ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3)ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.9 การจัดเวลาเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 22) ได้จัดเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษา ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี รวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้ ระดับประถมศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการ

เรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษา ปีละ 120 ชั่วโมง ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

2.10 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 25-28) มีดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2. บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.11 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน

เข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 28) มีดังนี้

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

2.12 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น

เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 28-31) มีดังนี้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไมผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถ

ดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับ ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้าน วินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่ม พิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการ ดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จใน การเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและ ประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็น ข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ ร่วมกัน

2.13 เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน(กระทรวงศึกษาธิการ, 255:30-31) มีดังนี้

1. การตัดสินผลการเรียน

การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียนระดับประถมศึกษา การตัดสินผล การเรียน ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละ คนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้ง สอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

3. การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

3. การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการ

รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ในส่วนของการบริหารงานวิชาการนั้นได้มีนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 14) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการว่า งานวิชาการของโรงเรียนที่แท้จริงนั้น มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางมากกว่าตัวหลักสูตรและการสอน จะมีหลักสูตรเป็นแกนกลาง โดยเฉพาะในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นหลักสูตรจะเป็นตัวกำกับในเนื้อหาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และภาวะ

วิจิต บุญเลิศ (2543: 13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนที่มุ่งผลสูงสุดให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2545:142) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการหมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทือง สังข์นาค (2545: 11) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบุคคลให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด นั่นคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพต่อไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และหากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการรางวัลผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การ

ประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

เขาวลิต จงมี (2548: 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดีและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานเหล่านี้จะรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรอื่นๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

3.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ มีความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีผู้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ กล่าวไว้ดังนี้

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542: 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารในการจัดกิจกรรมการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อัญชลี โพธิ์ทอง และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2542: 243) กล่าวว่า งานที่ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ต้องดำเนินการในโรงเรียนมีอยู่ 6 งาน งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดส่วนงานอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตรได้

ประเทือง สังข์นาค (2545: 18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับสถานศึกษาเพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของการศึกษา กระบวนการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตั้งแต่การวางแผน การวางแผน การปรับปรุงพัฒนา การจัดดำเนินการสอน การบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผลการศึกษาโดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา ครูอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

สรุปการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ผู้บริหารตระหนักเห็นความสำคัญของงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา

เพราะความสำเร็จของสถานศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. ทำให้ผู้บริหารและครูวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ทำให้สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
4. ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนในการพัฒนาการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

3.3 หลักการการบริหารงานวิชาการ

ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษา ไม่ว่าจะตำแหน่งใดก็ตามย่อมเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการ การรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีความสามารถในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ย่อมประสบความสำเร็จในภาระที่ตนเองรับผิดชอบ หลักการบริหารงานวิชาการมีหลายประการดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงสถานศึกษา จึงเป็นรูปแบบของการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School-Based Management-SBM) ให้สถานศึกษามีอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป หลักการการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ต้องมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ให้สถานศึกษาเอกชนมีความอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีการกำกับติดตาม ประเมินคุณภาพมาตรฐานจากรัฐ มีสถานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการการบริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครองและจัดการศึกษาได้ทุกระดับ/ทุกประเภท ตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 9) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม
2. ต้องมีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ

ขั้นตอน และกระบวนการ งานที่ควรจะมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี

3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น การทำงานที่ขาดการประเมินผลจะไม่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

ทศนี้ วงศ์เย็น (2553: 11-12) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ควรมีหลักการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของงานวิชาการได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน

2. สถานศึกษาต้องมีกลไกควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาทางวิชาการจะได้มีทิศทางพัฒนางานวิชาการอย่างชัดเจน และไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษาต้องมีโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของผู้ปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาต้องมีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานทางวิชาการเพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

7. สถานศึกษาต้องสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีอิสระคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักที่มีความสำคัญของโรงเรียนซึ่งมีขอบเขตงานอย่างกว้างขวาง จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องทำงานให้เป็นตัวอย่างที่ดีต่อครูอาจารย์และเป็นผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถและทักษะเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการจึงมีขอบข่ายงานหลายด้าน ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2544: 9-16) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้
2. การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้ การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ การกำหนดรูปแบบระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ การรายงานผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด
4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเพื่อการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษา ร่วมกัน การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน การควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนิน การนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ฯลฯ
5. การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะๆ การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรเป็นไปตามที่กำหนดไว้
6. การบริหารวิจัยและพัฒนา ได้แก่ การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน

เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องหรือข้อควรพัฒนา ร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ ได้แก่ การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการ สนับสนุนงานหลักทางวิชาการ การกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการ การ ควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดข้อมูลและ สารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมด การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ การควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ ประกอบการดำเนินงานอื่นๆ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดหัวข้อ ประเมินผลงาน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการ ดำเนินการประเมิน การสรุปผลและการเขียนรายงานประจำปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 3-4) กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอน เป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไป ด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียน ในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของ สถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปรกตีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้

แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษาผู้จบนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547:163) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. งานวิจัยในชั้นเรียน
3. งานจัดการเรียนการสอน
4. งานนิเทศภายใน
5. งานวัดผลและประเมินผล
6. งานประกันคุณภาพการศึกษา

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณา ดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้าน

การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ซึ่งในด้านการบริหารงานด้านวิชาการที่กฎกระทรวงศึกษาธิการประกาศ ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2550 กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 17 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงานสถาน

ประกอบและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและในโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ ในส่วนการบริหารวิชาการมีขอบข่ายและภารกิจตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 6-7) มี 12 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ

เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดสาระการเรียนรู้ บูรณาการระหว่างสาระการเรียนรู้ ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุง หลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นิเทศการเรียน การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การกำหนดระเบียบวัดและ ประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย พิจารณายกร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุง การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล อบรมพัฒนาการ จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเหมาะสมสอดคล้องกับ เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียนของนักเรียน เช่น รม. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรองผลการเรียนทุกประเภท และ เก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเผยแพร่และรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การศึกษาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และการนำผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้ของโรงเรียน และวิจัย ประเมินผลเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การสำรวจ วิเคราะห์สภาพ ปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการ ศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนา งานด้านวิชาการ ทำการประเมินผลการผลิต จัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทั้งใน และนอกสถานศึกษาทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด เผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคลากร ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียงส่งเสริม

สนับสนุนให้เพื่อนครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การพัฒนางานห้องสมุด จัดหาหนังสือ เอกสาร วิทยากรวัสดุอุปกรณ์ สำหรับให้บริการแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนอย่างเพียงพอและทันสมัย ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู นักเรียน และบุคคลในชุมชนรักการอ่านและการเรียนรู้ เช่น สัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมรักการอ่าน เป็นต้น

8. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง กำหนดปฏิทินการนิเทศ ดำเนินการตามแผนนิเทศ ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กฎกระทรวงกำหนด กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน กำกับติดตาม ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจัดทำแผนการกำกับติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพ/แผนกลยุทธ์ จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี (รายงานประจำปี) เสนอหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(ในขอบข่ายงานวิชาการข้อ 10-12 ดำเนินการเป็นไปตามลักษณะงานของแต่ละกลุ่มสาระและแผนยุทธศาสตร์โรงเรียน)

สรุปได้ว่าขอบข่ายงานวิชาการ คือ ภาระงานที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยขอบข่ายงานวิชาการต้องเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน และมีแผนงานอย่างชัดเจน และจากขอบข่ายงานวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจำแนกขอบข่ายงานวิชาการมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีภารกิจย่อยในรายละเอียดที่แตกต่างกัน และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 กำหนดให้จัดการเรียนการสอนผสมผสานระหว่างความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้

สัดส่วนสมดุลกันและสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 26 กำหนดให้ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน มาตรา 27 กำหนดให้จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรา 30 กำหนดให้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล

4. การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร

4.1 ความหมายของหลักสูตร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 บัญญัติศัพท์คำว่า หลักสูตร ไว้ดังนี้ หลักสูตร เป็นนาม หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 25) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสำเร็จทางการศึกษา

รุจิรั ภู่อาระ (2545: 2) อธิบายว่า หลักสูตร คือประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินการที่โรงเรียนจัดให้

อุทุมพร จามรมาน (2545: 7-8) กล่าวว่า หลักสูตรคือสิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับ และได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา ฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้พัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต

กรมวิชาการ (2545: 5) ได้อธิบายหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึงแผน หรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

โดยสรุป หลักสูตรโรงเรียน หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

4.2 ความสำคัญของการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวนักเรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งที่กำหนดในการสอน ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานด้านการบริหารหลักสูตรไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 42-49) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ งานบริหารหลักสูตรเป็นตัวกำกับงานของวิชาการ แม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันจะใช้หลักสูตรระดับชาติที่เป็นแบบเดียวกันก็ตาม แต่ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษา จะแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างในสถานศึกษานั้น เช่น บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แม้กระทั่งผู้เรียนก็มีส่วนที่จะทำให้เกิดการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรได้นำกระบวนการบริหารงานมาประยุกต์ใช้เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารงานมีประโยชน์ต่อการทำงาน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2550: 426) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. ช่วยให้การบริหารหลักสูตรสะดวกรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นงาน ปัญหาของความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงาน ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของงาน
3. ช่วยให้โรงเรียนได้ขยายเติบโตและก้าวหน้า มองเห็นปัญหาทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่วางไว้
4. ช่วยส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงานได้เหมาะกับบุคคล เพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
5. ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์การทำงานอย่างมีอิสระ และมีความคิดริเริ่ม
6. ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงาน ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและรวดเร็ว
7. ช่วยให้มีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตร ได้จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง เพื่อใช้เป็นแนวทางกำกับ ควบคุม และวางแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และต้องจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

4.3 การบริหารหลักสูตร

หลักสูตรของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ต้องประกอบไปด้วยหลักสูตรแกนกลางที่เป็นทิศทางหรือแนวทางให้โรงเรียนนำมาสร้างหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนต่อไป โดยผู้ที่บทบาทในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องดำเนินการกำกับดูแลให้การบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2544: 32-36) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย

1. การรวบรวมเอกสารเอกสารและวัสดุต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เอกสารเกี่ยวกับท้องถิ่น เอกสารการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากเอกสารดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน

2. รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน ศึกษาชุมชนอย่างละเอียด โดยการสำรวจ การสัมภาษณ์ หรือพูดคุยกับคนในชุมชน หรือการขอข้อมูลและสารสนเทศจากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของภาคเอกชน

3. สร้างความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน โดยการประชุมชี้แจงอาจเชิญวิทยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้ หรือการส่งบุคลากรของโรงเรียนไปประชุม อบรมเพิ่มเติม และอาจดำเนินการประชาสัมพันธ์ชี้แจงเพิ่มเติม โดยอาจจะจัดทำเอกสารเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ การประชุมชี้แจง การประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. การเตรียมการ ตั้งแต่การเตรียมการด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งบุคคลในชุมชนที่จะเข้าร่วมดำเนินการจัดทำหลักสูตร

5. การวางแผนทางการติดตามกำกับการใช้หลักสูตร

6. การวางแผนทางการประเมินการใช้หลักสูตร โดยต้องมีการประเมินแผนการใช้หลักสูตร ประเมินการดำเนินการตามหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตร โดยทั้งสามส่วนนี้ย่อมมีความสัมพันธ์กัน

สุภานันท์ แก้วประไพ (2544: 24) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. จัดหาหลักสูตรและเอกสารไว้ใช้ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู
2. แนะนำครูผู้ร่วมงานในโครงการด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ให้เข้าใจ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสิ่งสำคัญของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่
3. ให้มีการชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรแก่ครูก่อนทำการสอน
4. ให้มีการสนทนา อภิปราย ประชุมหรือฟังการอภิปราย หรือการสนทนาเรื่องหลักสูตร ร่วมกับผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

5. จัดให้มีการผลิต จัดทำหลักสูตร เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรให้ครูอย่างเพียงพอครบถ้วน และดูแลให้พร้อมที่จะใช้อยู่ตลอดเวลา

6. ชี้แจงเรื่องหลักสูตรการสอน แผนการสอน และนโยบายด้านการเรียนการสอนตลอดจนถึงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร และการสอนตามแนวทางของโรงเรียนแก่ครูที่ย้ายมาใหม่หรือบรรจุใหม่ให้เข้าใจและรับผิดชอบด้วยวิธีที่เป็นแบบแผนที่แน่นอน

7. จะให้มีกรรมการตรวจสอบการใช้หลักสูตรประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ขั้นการเตรียมการสอนเป็นต้นไป จนถึงการผลิตและประเมินผลผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการบริหารงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษา

รุจิรี ภู่อาระ (2545: 198) ได้กล่าวถึงการบริหารการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งได้แก่

1. การบริการจัดการห้องสมุด ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่สุดในโรงเรียนโดยจัดหาเอกสารอ้างอิง การใช้วิธีการสืบค้นที่ทันสมัย ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

2. จัดหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา เช่น จัดหาสื่อธรรมชาติแทนการใช้สื่ออุปกรณ์ราคาแพง รวมทั้งจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยจัดเป็นทำเนียบเพื่อช่วยให้ครูได้มีโอกาสใช้บุคลากรเหล่านี้เสริมสร้างความรู้ในสภาพจริงของท้องถิ่น

3. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้สวยงาม สะอาดน่าอยู่ปลอดภัยและปราศจากอบายมุข

4. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเป็นประจำเพื่อรับฟังความคิดเห็นผลการใช้หลักสูตร คือ พฤติกรรมและการปฏิบัติของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้หลักสูตร

5. จัดอาคารสถานที่ในการดำเนินงาน

6. จัดทำและจัดหาสื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมตามที่หลักสูตรกำหนด

7. จัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาคารสถานที่

8. จัดโครงการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนตั้งแต่ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่นักรภารโรง ให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

กรมวิชาการ (2546: 99) ได้สรุปถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คือ

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาและวิสัยทัศน์การจัดการศึกษา

2. ทำหน้าที่วางแผนการกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

3. ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตร โดย การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดเป็นสาระแกนกลางของกระทรวง ศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน และชุมชน จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สรุปรวความรู้ ความสามารถของครูให้สอดคล้องกันกับการจัดทำหลักสูตร ของสถานศึกษา ประสานกับกลุ่มบริหารงานบุคคลเพื่อจัดสรรอัตรากำลังให้เหมาะสมโดยพยายาม บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดทำหลักสูตรและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร ตรวจสอบ เกี่ยวกับการโอนย้าย หลักสูตรระหว่างโรงเรียนและหลักสูตรอื่นสำรวจความต้องการของผู้รับบริการใน การจัดการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน การเรียนแบบอ้อยาคัย รวมทั้งกำหนดแนวทางการใช้ หลักสูตร เสนอแนะกลุ่มงาน งาน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบไปด้วย

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระแกนกลางของกระทรวง ศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และ ประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน และชุมชน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้ เหมาะสม

5. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

6. จัดทำหลักสูตรและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร
7. ตรวจสอบเกี่ยวกับการโอน/ย้าย หลักสูตรระหว่างโรงเรียนและหลักสูตรอื่น
8. สำนวจความต้องการของผู้รับบริการในการจัดการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียน การเรียนแบบอัยาศัย รวมทั้งกำหนดแนวทางการใช้หลักสูตร เสนอแนะกลุ่มงาน งาน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

4.4 แนวทางการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใ้การจัดทำหลักสูตรโรงเรียน จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและโรงเรียนทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกเหนือจากการกำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้แล้วยังได้ให้รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดระดับสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย

1. ตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ป.1- ม.3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)

จากรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวมา โรงเรียนสามารถนำเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่สนองต่อหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นความต้องการของท้องถิ่นโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ส่วนนำ (วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน)

2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร (รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียนระดับประถมศึกษา (ป.1 – ป.6) (รายปี) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3) (รายภาค) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.4 – ม.6) (รายภาค) โครงสร้างหลักสูตรเป็นการนำเสนอโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในแต่ละระดับชั้น สอดคล้องต่อหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และความเป็นท้องถิ่นทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียนที่สะท้อนการบริหารจัดการหลักสูตร เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติม หรือ การจัดรายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการของโรงเรียน

3. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา (รหัสวิชา ชื่อรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับชั้น เวลาเรียน รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา

3.1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้

3.2 ศึกษาตัวชี้วัดชั้นปี (ป.1 – ม.3)

3.3 ศึกษาตัวชี้วัดช่วงชั้น (ม.4 – ม.6)

3.4 ศึกษาสาระการเรียนรู้แกนกลาง

3.5 ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติม

3.6 ศึกษาการลงรหัสรายวิชาทั้งพื้นฐาน และเพิ่มเติมประมวลจัดทำคำอธิบายรายวิชา

แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วย ส่วนของสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่เกิด (คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตร)

4. เกณฑ์การจบหลักสูตร

5. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

5.1 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียน

5.2 มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

5.3 สาระการเรียนรู้ ดำเนินการจัดหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่

ครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มเติม

6. การออกแบบการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน

6.1 ตัวชี้วัด

6.2 สาระการเรียนรู้ทั้งแกนกลางและท้องถิ่น

6.3 ชิ้นงาน / ภาระงาน

6.4 เกณฑ์การประเมิน

6.5 ชื่อหน่วยการเรียนรู้

6.6 เวลาเรียนดำเนินการออกแบบการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้) ประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ (ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์) ชิ้นงาน/ภาระงาน เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน กิจกรรมการเรียนรู้ (นำเข้าสู่บทเรียน ช่วยพัฒนาผู้เรียน รวบรวม สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บันทึกผลหลังสอน)

7. คู่มือการวัดและประเมินผลระดับโรงเรียน

7.1 การประเมินในระดับชั้นเรียน ประเมินความก้าวหน้าโดยใช้วิธีการอย่างหลากหลาย

7.2 การประเมินในระดับโรงเรียน ตัดสินผลการเรียนรู้รายปี / รายภาค การอ่าน คิด

วิเคราะห์และเขียนตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งโรงเรียนนำร่องและพร้อมใช้ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนทั่วไปในปีการศึกษา 2553 จะเห็นได้ว่าเป็นการทบทวนหลักสูตรโรงเรียนเดิม โดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรโรงเรียน จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยประมวลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน / ท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาเป็นพิเศษ

4.5 ปัญหาการบริหารหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาถึงงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีบริบทต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และบุคลากร รวมทั้งนักเรียนในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็มาจากพื้นเพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความรู้ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนในการบริหารจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552: 35) แต่ที่ผ่านมายังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอผลการวิจัย เรื่อง กรอบทิศทางการวิจัยทาง

การศึกษาในอนาคต และประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมการศึกษาของประเทศไทย เกี่ยวกับ
 ปัญหาด้านหลักสูตร คือ การพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากครูผู้ใช้หลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในอย่าง
 ถ่องแท้ในสาระของหลักสูตร หลักสูตรไปไม่ถึงมือผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา การขาดแคลน
 งบประมาณในการบริหารหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 2)

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 19-20) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการยังมีจุดอ่อนและ
 ข้อบกพร่องในด้านหลักสูตร ดังนี้

1. ขาดการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น
 และหลักสูตรสถานศึกษา

2. การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและระดับสูงไม่เพียงพอและที่สำคัญผู้บริหาร
 ให้ความสนใจกับงานอื่น ๆ ของสถานศึกษามากกว่างานวิชาการ

3. สถานศึกษาให้ความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชนและองค์กรสังคมอื่น ๆ ในการมี
 ส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการน้อย

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
 (2553: 10-15) เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ดังนี้

1. ผู้บริหารและครู ขาดความเข้าใจและขาดความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ส่งผลให้
 สถานศึกษาสับสน ไม่มั่นใจ และเข้าใจไม่ตรงกัน

2. การให้ความรู้ ในการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน

3. ปฏิรูปหลักสูตรได้ตามแนวทางที่กำหนดไว้แต่ไม่สามารถบริหารให้บรรลุเป้าหมายได้

4. ส่วนกลางกำหนดมาตรฐานระหว่างช่วงชั้นค่อนข้างมากและซ้ำซ้อน ทำให้หน่วยการ
 เรียนรู้อันและเนื้อหาสาระมากมาย

สำหรับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551 จำนวน 20 โรงเรียน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น จากการรับการ
 ประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
 ประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2
 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโรงเรียนในส่วนบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ที่ยัง
 พบกับปัญหาการบริหารวิชาการด้านหลักสูตร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทาง
 การศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์) ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนยังขาดการต่อเนื่อง

2. การบริหารหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ขาดความสอดคล้องกับความ

ต้องการของท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และพบกับปัญหา ดังนี้

อมลวรรณ วีระธรรมโม และวิวัฒน์ ชัดติยะมาน (2551: 163-164) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการบริหารโรงเรียน เป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อม การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ยังพบปัญหาอยู่ในระดับมาก
2. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินการใช้หลักสูตร พบปัญหาระดับกลาง

ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการสร้างหลักสูตรตามเวลาที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งครูในสถานศึกษายังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและที่สำคัญผู้ปฏิบัติไม่เคยมีประสบการณ์ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

ชญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารหลักสูตร คือ ปัญหาครูวิเคราะห์หลักสูตรไม่เป็น และไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร มีปัญหามากที่สุด เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปรียาภัสสร เล็งเส และธานี เกสทอง (2553: 6 ออนไลน์) ได้ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 มาวิเคราะห์ปัญหาและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารหลักสูตร คือ ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหาอันดับที่ 1 คือ การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ปัญหาอันดับที่ 2 คือ การจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนและการเรียนการสอน และปัญหาอันดับที่ 3 คือ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาก่อนจัดทำหลักสูตรโรงเรียน

จักรกฤษณ์ วงษ์วิทยานันท์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กรณีศึกษา โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ความสามารถการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียน ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ขาดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโรงเรียน โรงเรียนขาดการวางแผนประเมินการใช้หลักสูตรโรงเรียนตามสภาพจริงทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้และหลังใช้ การวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียน โรงเรียนยังไม่มีการทำวิจัยหลักสูตรโรงเรียนอย่างจริงจัง

จากการศึกษาข้างต้นจะพบปัญหาการบริหารหลักสูตร ได้แก่ 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร 2) ขาดการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 3) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 4) ขาดการประเมินการใช้หลักสูตร 5) ไม่สามารถบริหารหลักสูตรได้บรรลุเป้าหมาย

สรุปจะเห็นว่าการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ที่สามารถจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้ ผู้มีบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรต้องเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อม ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ศึกษาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณในการบริหารหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรเข้ารับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จัดเตรียมเอกสาร คู่มือการจัดทำหลักสูตรและแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร ให้สามารถบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ ส่งผลให้หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความความถนัด ความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนการดำเนินการติดตาม ประเมินหลักสูตร ทั้งก่อนใช้หลักสูตร ระหว่างใช้และหลังการใช้หลักสูตร รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินและการวิจัยมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนต่อไป

5. การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรโรงเรียน กรมวิชาการ (2545: 34) เป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดโปรแกรมการศึกษา โดยมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นหลักให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งตรงตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ต้องเน้นไปที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนให้มีคุณภาพ และจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน หากโรงเรียนมีงานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนก็จะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งเมื่อนักการศึกษาได้ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

5.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 4) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 20-21) ได้อธิบายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรมแหล่งเรียนรู้สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนาคน และชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความคิด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน

5.2 ความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนการสอน

มีผู้ศึกษาความสำคัญของการบริหารงานด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

สมชาย วิถีรัตนอักษร (2551:4-6) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ระหว่างหรือหลังการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ และสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้นั้น ผู้จัดกิจกรรมหรือผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่จะนำมาออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ซึ่งต้องรู้ว่าแหล่งเรียนรู้นั้นถูกจัดอยู่ในประเภทใด มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง และมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอย่างไร ตลอดจนจุดเน้น หรือกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ว่า มีกิจกรรมอะไรบ้างและมีเนื้อหาสาระอะไรที่ต้องการเน้นให้ผู้เข้าใช้บริการทราบหรือเรียนรู้ ซึ่งผู้ออกแบบกิจกรรมต้องเข้าใจในเรื่องนี้ เนื่องจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้อาจมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์และมีความหมายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยเติมเต็มความรู้ หรือการขยายความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนหรือเสริมทักษะทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ในตัวผู้เรียนต่อไป ฉะนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเข้าใจเกี่ยวความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ประโยชน์ รูปแบบ และขั้นตอนตลอดจนหลักในการสร้างหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีการฝึกเสริมทักษะในการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ซึ่งในที่นี้ หมายถึงการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่กิจกรรมการเรียนรู้ มักจะมีอยู่ที่ค่ายบทรียนซึ่งในบางครั้งกิจกรรมการเรียนรู้จะมีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติหรือเป็นใบงานให้ผู้เรียนปฏิบัติระหว่างเรียนรู้หรือหลังการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมแบบการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะการทำกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้นกว้างขวางขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างมี

ประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (วารสารวิชาการ: 2553)การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญ เพราะจะทำให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรม และรู้ถึงวิธีการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้ อย่างไร และสามารถกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ที่สามารถตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนหรือไม่

5.3 การบริหารจัดการเรียนการสอน

ในด้านการบริหารการสอน ดูก (วีระ สุภาภิจ. 2540: 95; อ้างอิงจาก Duke. 1987:81-84) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ที่บูรณาการเกี่ยวกับบริหารการสอนว่า ผู้บริหารการสอนที่ประสบความสำเร็จต้องจัดการใน 7 สถานการณ์ ได้แก่

1. การนิเทศและการพัฒนาครู
2. การประเมินผลครู
3. การบริหารและการสนับสนุนการสอน
4. การจัดการทรัพยากร
5. การควบคุมคุณภาพ
6. การประสานงาน
7. การแก้ไขข้อขัดข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544: 38-39) ได้ให้แนวทางการระดมทุนในการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้น และทุกกลุ่มสาระ สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอนเอง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูจัดทำและติดตามการนำไปใช้ด้วย
2. จัดห้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึงจัดวัสดุครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอตามความจำเป็น
3. จัดสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และห้องพิเศษ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่างๆ ตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน
4. ตรวจสอบการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระ ทุกชั้นเรียน และให้มีตารางสอนรวมของโรงเรียนด้วย
5. จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และแบบพิมพ์ต่างๆ ที่สนับสนุนการสอนเช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอทุกระดับชั้น การนิเทศและ

การพัฒนาครูการประเมินผลครู การจัดการทรัพยากร การควบคุมคุณภาพการบริหารและการสนับสนุนทางการสอนการประสานงาน การแก้ข้อขัดข้องและทุกกลุ่มสาระ โดยการสำรวจความขาดแคลน และความต้องการของครูผู้สอน นักเรียน

6. จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความถนัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้จัดตามความสมควรใจ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับนักเรียนด้วย

7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการตรวจแผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

8. เยี่ยมชั้นเรียน หรือสังเกตการสอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานไว้

9. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาด หรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงาน โดยมีการบันทึกมอบหมายงาน และบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

10. ติดตามช่วยเหลือพิเศษช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครู ให้ขวัญและกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

11. เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ และเลือกกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดี

กมล ภูประเสริฐ (2544: 53) ได้กล่าวถึงภารกิจในการบริหารการเรียนการสอน ไว้ว่าผู้บริหารต้องจัดให้มีการดำเนินงานตามภารกิจนั้น ๆ หากการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดี จะช่วยให้การเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ภาระในการบริหารการเรียนการสอนมีการดำเนินการ ดังนี้

1. การรวบรวมรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หรือเน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในสภาพชีวิตจริง และช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

2. การร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยอาจประกอบด้วยรูปแบบเทคนิค กิจกรรมที่หลากหลายได้ แล้วแต่ความเหมาะสมที่จะทำให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

3. การกำหนดความต้องการในเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ในหน่วยการเรียนรู้รายวิชานั้น เนื่องจากกิจกรรมจะมีลักษณะให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง สื่อการเรียนรู้อาจเป็นสื่อที่นักเรียนใช้ปฏิบัติ ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้สาธิตหรือใช้แสดงให้ดู

4. การวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่

เป็นการประเมินตามสภาพจริง รวมทั้งการกำหนดให้ชัดเจนในการประเมินระหว่างปฏิบัติการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือวัดแนวปฏิบัติ แบบฟอร์มที่ต้องใช้ทั้งนี้ให้คำนึงถึง มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสำคัญ

5. การจัดทำแผนการสอนหรือแผนจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน

6. การเตรียมการในเรื่องการเรียนการสอน ต้องมีการจัดหา จัดทำ จัดห้องต่าง ๆ ให้พร้อมในการใช้ มีรายการที่จะรู้ว่าสื่อหรือห้องนั้น ๆ ใช้ตามแผนการสอนของใคร ในเวลาใดเพื่อการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนการสอนนอกห้องเรียนหากเป็นการใช้สื่อการเรียนการสอนนอกโรงเรียน

7. การเตรียมการเรื่องประเมินผลการเรียน เริ่มจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้รายภาค/รายปี ของหน่วยการเรียนรู้

8. การติดตามกำกับ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยการเยี่ยมชมสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรม การประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะ

9. การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนโดยการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนานักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจต้องมีการขอเสริม การทำโครงการทางวิชาการเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ การแนะแนว การเพิ่มกิจกรรมพิเศษ

10. การร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการประชุมปรึกษาหารือ

11. การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครอง และการรายงานผลของสถานศึกษา โดยรวมให้หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณะได้ทราบ

12. การจัดระบบเก็บสิ่งที่รวบรวม และจัดทำขึ้นเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การศึกษาและการใช้ประโยชน์ เช่น รูปแบบ เทคนิค และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเมื่อรวบรวมและศึกษา แล้วควรจัดเก็บ เพราะจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของโรงเรียน

13. การประเมินจุดเด่น-จุดด้อย หรือข้อจำกัดของหลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผลในระหว่างการทำงาน เพื่อให้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการประเมินต่อไป

14. การสร้างความภาคภูมิใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ด้วยการให้เห็นระบบการทำงานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรแต่ละคน ความก้าวหน้าของโรงเรียนโดยส่วนรวมที่พัฒนาขึ้นกว่าเดิมจุดเด่นที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจและเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดีอย่างต่อเนื่อง

15. การกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนางานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอโดยฝ่ายบริหาร

ดำเนินการพัฒนางานของฝ่ายบริหารเป็นตัวอย่าง และเป็นแนวทางที่บุคลากรจะดำเนินการตามการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรฝ่ายสนับสนุนและนักเรียนที่มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 151-164) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา อยู่ที่การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการและการดำเนินการด้านการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดี ก็ด้วยการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญ ที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพงานการจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอน ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาไว้จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ในการจัดทำประมวลการสอนเป็นรายวิชา ซึ่งบางโรงเรียนจะเรียกประมวลการสอนว่าโครงการสอนการจัดทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนนี้จะวางแผนการศึกษา โดยเฉพาะวิชาที่มีหน่วยกิตและสามารถเรียนจบในแต่ละภาคการศึกษา ด้วยเหตุนี้ประมวลการสอนจึงเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษา แล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ โรงเรียนสามารถที่จะจัดตามความเหมาะสม แต่เมื่อรวมแล้วก็จะได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2. การจัดแผนการเรียน สถานศึกษาต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาส เลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ และความสามารถแผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาให้เรียน มีวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรี อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการที่จะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้เข้าใจโดยละเอียด

3. การจัดตารางสอน ตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา และเวลาเรียน โดยละเอียดประจำวัน ตลอดสัปดาห์

4. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนในระดับการศึกษาขั้นต้น จะแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ ดังนี้

4.1 การจัดกลุ่มตามความรู้ความสามารถของนักเรียน

4.2 การจัดแบ่งตามรายชื่อ

4.3 จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษที่นักเรียนลงทะเบียนเรียน

4.4 จัดแบบผสมผสาน

5. การจัดครูอาจารย์เข้าสอน การจัดครูอาจารย์เข้าสอนเป็นงานของฝ่ายวิชาการการพิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น

6. การสอนซ่อมเสริม การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอน

ตามแบบแผนปรกติ เพื่อแก้ไขบกพร่องของนักเรียน

7. การเลือกตำราเรียน ตำราเรียนหรือแบบเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญโดยทั่วไป สถานศึกษาจะใช้ตำราเรียนที่กระทรวงศึกษากำหนดให้ใช้ นอกเหนือจากนั้น เรียกว่าหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งสถานศึกษาจะใช้ก็ได้ไม่ใช้ก็ได้ กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้บังคับการศึกษาในบางระดับ

8. คู่มือครูในงานวิชาการ เป็นเครื่องมือช่วยครูอาจารย์ ที่จะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านวิชาการในสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เพื่อจะได้ทำให้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีคุณภาพ และประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

9. การจัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา คู่มือนักเรียนนักศึกษา เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำเพื่อแจกนักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาใหม่ในวันลงทะเบียนเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าใจถึงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติตนได้ถูกระเบียบของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนนักศึกษา โดยทั่วไปโรงเรียนจะจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรายปี

10. การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการ ห้องที่จัดขึ้นไม่ใช่ห้องเรียนของนักเรียนนักศึกษา แต่เป็นห้องที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสาร และสารสนเทศของงานด้านวิชาการในโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนนักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนประจำห้องวันหนึ่งอาจเรียนหลายวิชา และย้ายห้องเรียน การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนจะเป็นศูนย์กลางที่อำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอน สามารถติดตามทางด้านวิชาการได้สรุปการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เต็มศักยภาพ ประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ปรับบทบาทครูจากผู้ถ่ายทอดมาเป็นผู้ชี้แนะทางการเรียน ให้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ ใช้นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อการเรียนการสอน

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน (2551: ออนไลน์) ดังนี้

1. ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู โดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตามสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

3. การจัดชั้นเรียน

4. สํารวจความรู้ ความสามารถของครู และความสอดคล้องของครูกับหลักสูตรของโรงเรียน ประสานกับกลุ่มบริหารงานบุคคลเพื่จัดสรรอัตรากำลัง

5. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร สํารวจความต้องการ ความถนัดความสนใจร่วมกับกลุ่มงาน ณะแนว และเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่จัดรายวิชาให้นักเรียนลงทะเบียน

6. จัดตารางสอนนักเรียน ครู ตารางการใช้ห้อง และติดตาม ควบคุมให้การดำเนินการตาม ตารางสอนให้ถูกต้อง ทั้งการเรียนและการสอน

7. กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดสอนแทน ติดตามผลการปฏิบัติ

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ.2545

1. ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู โดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตามสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

5.4 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

กรมวิชาการ (2543: 5) ได้ให้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการ จัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริง และเงื่อนไขการรับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง นักเรียนมีอิสรภาพได้รับการ พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม มีวิจากรณญาณสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตในลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การ เรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับ นักเรียนและนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ถ้า จะแยกออกเป็น 2 ส่วน ก็เป็นการเรียนคือ กิจกรรมที่เด็กทำและการสอนคือ กิจกรรมที่ครูทำแต่ในทาง ปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อมๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอนในการบริหารงานด้าน การเรียนการสอน ผู้บริหารควรยึดหลักการการจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตร กล่าวคือครู และนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของความสนใจ นั่นคือเป็น กิจกรรมของนักเรียนเพื่อนักเรียน ครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามที่แผนการสอน และคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยวิธีใดๆก็ตาม

ครูเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแลและแนะนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2541: 38) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทเรียนต้องท้าทายปัญญาคำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ใช้แหล่งความรู้ที่เหมาะสม และใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

บุญเรือน ศรีเหรียญ (2542: 103) ได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพว่า การเรียนการสอนต้องทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเป็นประการแรก โดยครูผู้สอนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการรวบรวมอย่างเป็นระบบ จัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงเรื่องที่ทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจนมีการนำเสนอตัวอย่างและภาพที่มีสีสันประกอบ มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่สำคัญเสมอ ๆ เนื้อหาของบทเรียนจะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียน และสามารถหาสื่อประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย

สุมาลี จันทรชลอ (2542: 11) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้เป็นอย่างได้ผล มีหลักการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
  2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กันมิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
  3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นการค้นพบด้วยตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี
  4. การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญหากผู้เรียนเข้าใจ และมีทักษะในเรื่องกระบวนการเรียนรู้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ
  5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่นักเรียนคือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 130) ได้อธิบายถึง หลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้
1. กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
  2. กิจกรรมการสอนที่ให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเกิดการเรียนรู้ขึ้น

3. เนื้อหาที่สอน เรื่องที่สอน กิจกรรมที่จัดเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

4. กิจกรรมที่จัดมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อนักเรียน แล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุย แลกเปลี่ยนแบ่งงานกันทำ ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ตามแนวทางต่อไปนี้ (กรมวิชาการ.2544:17-18)

1) ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) ให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ

3) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

4) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับตนเอง

5) ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น มีทักษะกระบวนการคิดการจัดการและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

6) ใช้สื่อที่หลากหลาย รวมทั้งภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

7) จัดกิจกรรมและเนื้อหาที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลในลักษณะของบูรณาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ หลักการในการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญเลือกวิธีที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม

เกษม วัฒนชัย (2545: 14-15) อธิบายถึงหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. บุคคลที่จะเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

2. บุคคลจะเรียนรู้ได้เฉพาะในสิ่งที่เขาสนใจเขาต้องการ

3. พัฒนาแนวคิดไปพร้อมๆ กับกระบวนการเรียนรู้

4. การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ในวิธีการ และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

นวลจิตต์ เขาวกีรติพงษ์ และคณะ (2545: 23) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

2. เน้นความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน
4. การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ
5. ความเมตตากรุณาต่อนักเรียน
6. การท้าทายให้นักเรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสม
8. การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม
9. สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้
10. มีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจนักเรียน
12. ภูมิหลังของนักเรียน
13. ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย
14. มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลาผ่านกิจกรรม
15. สอนสิ่งที่ใกล้ตัวมากที่สุด
16. วางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 122-123) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไรนักเรียนจึงจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วยข้อมูลข้อเท็จจริง หลักการกฎเกณฑ์ไปจนถึงทฤษฎี อย่างมีลำดับขั้นตอนซึ่งจะช่วยให้เด็กมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามนักเรียนจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายด้วย

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์โดยครูให้ความรักความเมตตาต่อศิษย์จะทำให้เด็กเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนรู้กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้จะประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ทั่วไปที่ใช้ได้กับหลายๆ วิชา เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนรู้แต่ละวิชา กิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้เฉพาะวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์จะใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ในทุกที่และทุกโอกาส ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน ในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาตินักเรียนจำเป็นต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง

การเรียนการสอนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ได้กำหนดให้นักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2544: 135-136)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำ เป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งการปลูกฝังคุณค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ครูเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูสอนและครูเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนต้องผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์นักเรียน และสภาพของท้องถิ่นเพื่อกำหนดกระบวนการ จัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน สู่เป้าหมายสูงสุด ตลอดจนการส่งเสริมพิเศษ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน จัดสรรอัตรากำลังครู ตารางสอนได้ครบทุกชั้นเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียน ตรงกับความถนัดของครู รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู โดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน โดยการจัดสรรห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น

5.5 ปัญหาการบริหารจัดการการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน จากการศึกษาการสังเคราะห์นโยบาย

แผนยุทธศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประเด็นหลักที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวม การศึกษาของประเทศอย่างมากในปัจจุบัน คือ สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการจั ดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 2) และยังพบปัญหาการ บริหารการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552: 19-20) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษาใช้รูปแบบ เดิม ๆ มีการปรับปรุงน้อยมาก เนื่องด้วยขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการ จัดการเรียนการสอน

2. การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและระดับสูงไม่เพียงพอและที่สำคัญผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับงานอื่น ๆ ของสถานศึกษามากกว่างานวิชาการ ซึ่งเป็นเครื่องบอกเหตุได้ว่างาน วิชาการกำลังตกต่ำและด้อยคุณภาพ

3. สถานศึกษาและชุมชนขาดความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยการเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาการศึกษา

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนการสอน (2553: 10-15) ดังนี้

1. โรงเรียนไม่สามารถบริหารจัดการเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

2. โรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้มากขึ้นแต่มีแหล่งเรียนรู้ที่น้อยไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมเนื้อหา

3. ขาดอัตรากำลังการบรรจุ ครูขอย้ายจากที่เดิม ส่งผลต่อการจัดชั้นเรียนและการจัดครู เข้าสอน

4. โรงเรียนขาดคู่มือครู สื่อการเรียนการสอน

5. โรงเรียนต้องจัดซื้อสื่อตำราเรียนที่จัดไว้เป็นชุดทำให้ไม่ได้ตามความต้องการ

และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความพร้อมใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 20 โรงเรียน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น จากการ รับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในส่วนบทสรุปสำหรับ ผู้บริหาร ที่ยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ใน ประเด็นปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

ทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์) ดังนี้

1. ขาดแผนพัฒนาบุคลากร ในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรมให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น
2. การพัฒนาห้องเรียนและโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ยังไม่ครอบคลุมในชุมชน
3. การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมด้าน CAI และ ICT มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนยังน้อยอยู่
4. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. บุคลากรครู ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การจัดทำแผนการเรียนรู้

และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการเรียนการสอน และพบกับผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ชัญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านสื่อการเรียนการสอน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดงบประมาณที่จะนำมาพัฒนา เพราะงบประมาณได้จากจำนวนรายหัวของนักเรียน ทำให้การบริหารจัดการการศึกษาขาดประสิทธิภาพ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ปัญหามากที่สุด อีกทั้งต้องสอนหลายชั้น หลายวิชาจึงไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ

ปรียาภัสสร เส็งเส และธานี เกสทอง (2553:6 ออนไลน์) ได้ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มาวิเคราะห์ปัญหาที่พบการบริหารการจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหาอันดับที่ 1 คือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ปัญหาอันดับที่ 2 คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัญหาอันดับที่ 3 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น

จากการศึกษาข้างต้นจะพบปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนใช้รูปแบบเดิมขาดการปรับปรุงให้ทันสมัย 2) ขาดอัตรากำลังบุคลากรครู 3) ขาดแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) บุคลากรขาดความรู้การจัดทำแผนการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนต้องผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา ของหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผู้เรียน และสภาพของ ท้องถิ่นเพื่อกำหนดกระบวนการ จัดสรรบุคลากรและงบประมาณให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน สู่เป้าหมายสูงสุด ตลอดจนการส่งเสริมพิเศษ ติดตามและกำกับ ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความ ถนัดของผู้เรียน จัดสรรอัตรากำลังครู ตารางสอนได้ครบทุกชั้นเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตรงกับความ ถนัดของครู รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู โดยการจัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนำมา พัฒนาการเรียนการสอน โดยการจัดสรรห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับ จำนวนนักเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น

6. การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ให้ครูใช้พัฒนาคุณภาพนักเรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียน ของนักเรียน รวมทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็ม ตามศักยภาพ (กรมวิชาการ. 2545: 24)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงการประเมินผลไว้ในมาตรา 26 ดังนี้ ให้สถานศึกษาจัดการ ประเมินนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 13)

6.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล

แนวคิดของสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2545: 9)อธิบายว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องจัดทำเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ มีมาตรฐานเดียวกันต้องวัดผลนักเรียนทั้งระดับชั้น และ ระดับโรงเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพ นักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ แสดงว่าการวัดและประเมินผลมีความ หลากหลาย และเป็นหน้าที่ของโรงเรียนกับเกณฑ์คุณภาพการวัดและประเมินผล

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540: 239-241) ได้อธิบายว่า การวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์ที่ เกี่ยวข้องกัน และมีลักษณะในรายละเอียดที่แตกต่างกัน กล่าวคือการวัดเป็นการบอกเชิงปริมาณ หรือ การตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์ ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณา ตัดสินคุณค่า ของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงานว่าบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใดเก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการวัดเป็นหลัก

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 166) อธิบายว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการ

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน กล่าวคือ การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลข ให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคล ตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ ประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่าง ๆ เช่นจากการสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบ

2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อจะใช้เป็นแนวทางหรือหลักในการพิจารณาว่า เก่ง-อ่อน พอใจ-ไม่พอใจผ่าน-ไม่ผ่าน โดยนำผลที่วัดได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การตัดสินใจเป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปตามแนวคิดข้างต้น การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนทั้งด้านพฤติกรรม และประสบการณ์เรียนรู้ภายใต้เครื่องมือ และเกณฑ์เดียวกัน เพื่อนำผลไปพัฒนานักเรียน และรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

6.2 ความสำคัญของการบริหารการวัดและประเมินผล

วัตต์ มณีโชติ (การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549) จากประเภทของการประเมินโดยเฉพาะการแบ่งประเภทโดยใช้จุดประสงค์ของการประเมินเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลการเรียนนอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียนแล้ว ยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพการการสอนของครู และเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วย ดังนั้นครูและโรงเรียนต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งจากการประเมินในระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียนและระดับอื่นที่สูงขึ้น

โนรี ใจใส (2552: ออนไลน์) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ไม่ใช่มีความหมายเพียงขั้นตอนหรือภารกิจหนึ่งที่ ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน จะต้องทำให้เสร็จสิ้นเพื่อตัดสินผลได้หรือตกของผู้เรียนเท่านั้น หากแต่การวัดและประเมินผลการเรียน การสอน มีความสำคัญอันจะขาดเสียมิได้เลยเพราะสามารถตอบคำถามว่า การจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใดและควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิธีสอนสื่อการสอน ครู นักเรียนตลอดจนวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของวิชานั้นด้วย

6.3 การบริหารการวัดและประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2544: 13) การบริหารการประเมินผลการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้/รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการ

สอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนานักเรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นต่อไปทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย

2. การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและการกำหนดวิธีการที่เป็นระบบในขั้นนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปีด้วยความสะดวกในการสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียนและรวบรวมผลงานของนักเรียนเป็นระยะๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน

3. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึกการสังเกตและการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ

4. การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้

5. การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินที่ต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินได้-ตกของนักเรียนแต่อย่างใด

6. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียน ทั้งการรายงานผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของโรงเรียนช่วงปลายปีต่อสาธารณชนและหน่วยงานต้นสังกัด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 165-185) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่วัด เพื่อจะได้ทราบผลว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดและประเมินผลจึงเป็นงานสำคัญของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนหลายแห่งต่างได้ตั้งกำหนด เกณฑ์การวัดและประเมินผลของตน ในโรงเรียนที่เด่นทางด้านวิชาการ มักมีการตั้งเกณฑ์วัดและประเมินผลที่เข้มงวดและมีเกณฑ์สูงเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างโรงเรียน จึงมีความแตกต่างกันผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและการประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ในเรื่อง

ก. ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล

ข. ระยะเวลาที่ใช้สอบจำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง

ค. มาตรฐานในการสอบวัดผล

ง. การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง

2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่อง

โรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3. พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4. การจัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานวิชาการในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ระเบียบ คู่มือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการวัดผล ประเมินผลการเรียน

2. กำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของโรงเรียน

3. ส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครู และกำกับดูแลให้ครูจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม ควบคุมและกำกับให้ครูดำเนินการวัดผล และ ประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงานดำเนินการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อ และอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ

5. พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ได้มาตรฐานดำเนินการจัดทำข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียน กรอกข้อมูล ติดตาม ตรวจสอบการกรอกข้อมูลของครู ในระบบงานวัดผล และส่งต่องานทะเบียนวิเคราะห์และประเมินผลการเรียนดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน ทั้งระหว่างเรียนและหลังการประเมินผลร่วมกับผู้สอน กลุ่มสาระ กลุ่มงาน งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการวัดและประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ประกอบไปด้วย

1. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ระเบียบ คู่มือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการวัดผล ประเมินผลการเรียน

2. กำหนดระเบียบ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของโรงเรียน

3. ส่งเสริมนิเทศ ติดตาม พัฒนาครู และกำกับดูแลให้ครูจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ส่งเสริม นิเทศ ติดตาม ควบคุมและกำกับให้ครูดำเนินการวัดผล และ ประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

5. ดำเนินการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาต่อ และอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ
6. พัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
7. ดำเนินการจัดทำข้อมูลการวัดและประเมินผลการเรียน กรอกรายข้อมูล ติดตาม ตรวจสอบ การกรอกรายข้อมูลของครู ในระบบงานวัดผล และส่งต่องานทะเบียน
8. วิเคราะห์และประเมินผลการเรียน
9. ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน ทั้งระหว่างเรียนและหลังการประเมินผล ร่วมกับผู้สอน กลุ่มสาระ กลุ่มงาน งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.4 แนวทางการวัดและการประเมินผล

ทิวดี มณีโชติ กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา ประกอบด้วย

1. หลักการวัดทางการศึกษา

1.1 มีหลักการวัดเบื้องต้น ดังนี้

1.1.1 นิยามสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน ดังที่กล่าวไว้ในลักษณะการวัดว่า การวัดทางการศึกษาเป็นการวัดทางอ้อม การที่จะวัดให้มีคุณภาพต้องนิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้ตรงและชัดเจน การนิยามนี้มีความสำคัญมาก ถ้านิยามไม่ตรงหรือไม่ถูกต้อง เครื่องมือวัดที่สร้างตามนิยามก็ไม่มีคุณภาพ ผลการวัดก็ผิดพลาด คือ วัดได้ไม่ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

1.1.2 ใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ หัวใจสำคัญของการวัด คือ สามารถวัดคุณลักษณะได้ตรงตามที่ต้องการวัดและวัดได้แม่นยำ โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ คุณภาพของเครื่องมือมีหลายประการ ที่สำคัญคือ มีความตรง (validity) คือวัดได้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และมีความเที่ยง (reliability) คือวัดได้คงที่ คือวัดได้กี่ครั้งก็ให้ผลการวัดที่ไม่เปลี่ยนแปลง

1.1.3 กำหนดเงื่อนไขของการวัดให้ชัดเจน คือกำหนดให้แน่นอนว่าจะทำการวัดอะไร วัดอย่างไร กำหนดตัวเลขและสัญลักษณ์อย่างไร

1.2 ขั้นตอนการวัดทางการศึกษา

1.2.1 ระบุจุดประสงค์และขอบเขตของการวัด ว่าวัดอะไร วัดใคร

1.2.2 นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้

1.2.3 กำหนดวิธีการวัดและเครื่องมือวัด

1.2.4 จัดหาหรือสร้างเครื่องมือวัด กรณีสร้างเครื่องมือใหม่ดำเนินการตามขั้นตอน

ดังนี้

1) สร้างข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า ที่จะกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาเพื่อทำการวัด โดยข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า

ดังกล่าวต้องตรงและครอบคลุมคุณลักษณะที่นิยามไว้

2) พิจารณาข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและทางด้านวัดผลช่วยพิจารณา

3) ทดลองใช้เครื่องมือ กับกลุ่มที่เทียบเคียงกับกลุ่มที่ต้องการวัด

4) หาคุณภาพของเครื่องมือรายข้อทั้งฉบับ

5) จัดทำคู่มือวัดและการแปลความหมาย

6) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

1.2.5 ดำเนินการวัดตามวิธีการที่กำหนด

1.2.6 ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการวัด

1.2.7 แปลความหมายผลการวัดและนำผลการวัดไปใช้

2. การประเมินผลเป็นการประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัด คือ นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดมาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนกำหนดคะแนนที่น่าพอใจของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ที่ร้อยละ 60 นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออาจจะกำหนดเกณฑ์ไว้หลายระดับ เช่น ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 40 อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 40-59 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 60-79 อยู่ในเกณฑ์ดี และร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าเป็นการประเมิน

2.1 ลักษณะการประเมินทางการศึกษา ดังนี้

2.1.1 เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.2 เป็นการประเมินคุณลักษณะหรือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

2.1.3 เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมดของนักเรียน โดยการรวบรวมข้อมูลและประมวลจากตัวเลขจากการวัดหลายวิธีและหลายแหล่ง

2.1.4 เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และอาจรวมถึงคณะกรรมการต่างๆ ของโรงเรียน

2.2 หลักการประเมินทางการศึกษาโดยทั่วไปมี ดังนี้

2.2.1 ขอบเขตการประเมินต้องตรงและครอบคลุมหลักสูตร

2.2.2 ใช้ข้อมูลจากผลการวัดที่ครอบคลุม จากการวัดหลายแหล่งหลายวิธี

2.2.3. เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินผลการประเมินมีความชัดเจน เป็นไปได้ มีความยุติธรรม

ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3 ขั้นตอนในการประเมินทางการศึกษา ดังนี้

2.3.1 กำหนดจุดประสงค์การประเมิน โดยให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์

ของหลักสูตร

2.3.2 กำหนดเกณฑ์เพื่อตีค่าข้อมูลที่ได้จากการวัด

2.3.3 รวบรวมข้อมูลจากการวัดหลายๆ แหล่ง

2.3.4. ประมวลและผสมผสานข้อมูลต่างๆ ของทุกรายการที่วัดได้

2.3.5 วินิจฉัยชี้แจงและตัดสินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ช่วงเวลาในการการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน มีความหมายทั้งในมิติที่กว้างและแคบ ดังนี้

1. ก่อนเรียน การวัดและประเมินก่อนเรียนมีจุดประสงค์เพื่อทราบสภาพของนักเรียน ณ เวลาก่อนที่จะเรียน เช่น ความรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ก่อนเรียนอาจจะหมายถึง

1.1 ก่อนเข้าเรียน ซึ่งอาจจะตั้งแต่ก่อนเรียนระดับปฐมวัย หรือก่อนจะเริ่มเรียนหลักสูตร โรงเรียนนั้น เช่น โรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ก่อนเรียนในที่นี้อาจจะหมายถึงก่อนเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น

1.2 ก่อนเรียนช่วงชั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับช่วงชั้น ให้มีการ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ก่อนเรียนในที่นี้จึงหมายถึงก่อนจะเริ่มเรียนช่วง ชั้นใดช่วงชั้นหนึ่ง เช่น ก่อนเรียนช่วงชั้นที่ 2 คือ ก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น

1.3 ก่อนเรียนแต่ละชั้น ถึงแม้จะมีการกำหนดเป็นช่วงชั้น แต่ชั้นเรียนหรือการเรียนแต่ละ ปีก็ยังคงมีความสำคัญ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา การเรียนแต่ละชั้น/ปี อาจจะหมายถึงการเรียนกับครูคนใดคนหนึ่ง (กรณีที่ครูคนเดียวสอนนักเรียนทั้งชั้นทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชา โดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้น) หรือเรียนครูกลุ่มหนึ่ง (สอนแยกรายวิชา) การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนตลอดทั้งปี

1.4 ก่อนเรียนแต่ละรายวิชา มีลักษณะเช่นเดียวกับก่อนเรียนแต่ละชั้น การวัดและ ประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นอาจจะวัดและประเมินในภาพรวมหลายๆ วิชา แต่การวัดและประเมินนี้ แยกวัดและประเมินแต่ละรายวิชา โดยทั่วไปจะสอนโดยครูแต่ละคน สำหรับระดับมัธยมศึกษา รายวิชาส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้เป็นรายภาคเรียน

1.5 ก่อนเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดหมวดหมู่เนื้อหาใน สาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเนื้อหาเรื่องเดียวกันหรือสัมพันธ์กันไว้ในหน่วยเดียวกัน การวัดและ ประเมินก่อนเรียนแต่ละหน่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้พื้นฐานของนักเรียนในเรื่องหรือหน่วยนั้น ซึ่งทั้ง

นักเรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยนั้นได้อย่างเหมาะสม

1.6 ก่อนเรียนแต่ละแผนจัดการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละครั้ง ในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้มักจะมีสาระที่จะเรียนรู้แยกย่อยสำหรับการสอนมากกว่า 1 ครั้ง แต่แต่ละครั้งจะมีแผนการจัดการเรียนรู้

2. ระหว่างเรียน จุดประสงค์ของการวัดและประเมินระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของนักเรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของนักเรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน การวัดและประเมินระหว่างเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่เดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินระหว่างเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนและผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนานักเรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่แตกย่อยมาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน

3. หลังเรียน จุดประสงค์ของการวัดและประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียนและระหว่างเรียน การวัดและประเมินหลังเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินหลังเรียนมีจุดประสงค์หลักคือใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้การวัดและประเมินผลหลังเรียนอาจจะเป็นข้อมูลก่อนการเรียนในระดับต่อไป จึงเป็นประโยชน์ทั้งนักเรียนและครูผู้สอน สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและสถานการณ์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) ผลจากการวัดบอกได้ว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่มหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับใด การวัดและประเมินเพื่อจัดตำแหน่งนี้ มักใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

2. เพื่อคัดเลือก (Selection) เป็นการนำผลการวัดเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้าเรียน เข้าร่วมกิจกรรม-โครงการ หรือเป็นตัวแทน (เช่นของชั้นเรียนหรือสถานศึกษา) เพื่อการทำกิจกรรม หรือการให้ทุนผล

การวัดและประเมินผลลักษณะนี้คำนึงถึงการจัดอันดับที่เป็นสำคัญ

3. เพื่อแยกประเภท (Classification) เป็นการนำผลการวัดและประเมินเพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียน เช่น แบ่งเป็นกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง แบ่งกลุ่มผ่าน-ไม่ผ่านเกณฑ์ หรือตัดสินได้-ตก เป็นต้น เป็นการวัดและประเมินที่ยึดเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มเป็นสำคัญ

4. เพื่อวินิจฉัย (Diagnostic) เป็นการนำผลการวัดและประเมินเพื่อค้นหาจุดเด่น-จุดด้อยของผู้เรียนว่ามีปัญหาในเรื่องใด จุดใด มากน้อยแค่ไหน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจวางแผนการจัดการเรียนรู้และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้วัดเพื่อการวินิจฉัย เรียกว่า แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) หรือแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน

5. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวัดนักเรียนด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียนจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องจุดใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งครูผู้สอนสามารถแก้ไขปรับปรุงโดยการสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ได้ตรงจุด เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้

6. เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผลการวัดด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน นอกจากจะช่วยให้เห็นว่านักเรียนมีจุดบกพร่องเรื่องใดแล้ว ยังช่วยให้เห็นจุดบกพร่องของกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น นักเรียนส่วนใหญ่มีจุดบกพร่องจุดเดียวกัน ครูผู้สอนต้องทบทวนว่าอาจจะเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

7. เพื่อตรวจสอบและปรับปรุง การประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้เทียบกับจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลจากการประเมินใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจะปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอน (Teaching Method) ปรับเปลี่ยนสื่อการสอน (Teaching Media) ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ (Teaching Innovation) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

8. เพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการนำผลการวัดและประเมินเปรียบเทียบว่านักเรียนมีพัฒนาการจากเดิมเพียงใด และอยู่ในระดับที่พึงพอใจหรือไม่

9. เพื่อการตัดสิน การประเมินเพื่อการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นการประเมินรวม (Summative Evaluation) คือใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการเรียนว่าผ่าน-ไม่ผ่าน หรือให้ระดับคะแนน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 24-25) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการวัดและประเมินผลไว้ 3 ระดับ ได้แก่

1. การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งหาคำตอบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์หรือไม่/เพียงใด

ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงาน ผู้ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นที่สำคัญ คือ ตัวนักเรียน ผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย วิธีการและค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มสามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มนักเรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้ทราบระดับความสำคัญของนักเรียน

2. การวัดและประเมินผลระดับโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้รายชั้นปี และช่วงชั้น ซึ่งจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และคุณภาพของนักเรียน

3. การวัดและประเมินผลคุณภาพระดับชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินคุณภาพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ สำหรับชั้นเรียนปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ซึ่งจะได้นำข้อมูลไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ดังนี้

3.1 โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

3.2 การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร

3.3 การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนานักเรียน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

3.4 การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของนักเรียน

3.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนได้

3.6 เปรียบเทียบโอนผลการเรียนระหว่างโรงเรียนและรูปแบบการศึกษาต่างๆ

3.7. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียนและเป็นหลักฐานแสดงวุฒิและรับรองผลการเรียนของนักเรียนการวัดผลและประเมินผล ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมาตรา 24(3) ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ระบุว่าต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ

ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 12)

ดังนั้นการวัดผลและประเมินผล จึงต้องประเมินผลทั้งการทดสอบภาคความรู้ และการประเมินตามสภาพจริงอย่างหลากหลาย (กรมวิชาการ. 2545: 37) หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน มีกระบวนการเรียนการสอนที่ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่างเกณฑ์ที่ใช้ต้องสัมพันธ์กับสิ่งวัดและจุดมุ่งหมายของการประเมิน ตระหนักถึงข้อเทคนิคการประเมินแต่ละอย่าง ด้วยความยุติธรรม โดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน การใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการวัดและประเมินอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเครื่องมือมีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงก็จะทำให้ได้ผลการวัดที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวัดและประเมินผลการศึกษา คือ การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน ต้องกระทำให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะ พัฒนาการของนักเรียน ต้องเป็นไปตามหลักสูตรของโรงเรียนแต่ละช่วงชั้นโดยการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและควรคำนึงถึงสาระสำคัญของการวัดและการประเมินผล คือการวัดให้ตรงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมประเมินผลด้วยความยุติธรรม ระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัดผล ประเมินผลการวัดให้ถูกต้องสมเหตุสมผล และใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า ในกระบวนการของการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา กิจกรรมระหว่างการวัดและการประเมินผลต้องเกิดขึ้นก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน การเลือกวิธีการประเมินต้องสอดคล้องกับภาระงานโดยมีเป้าหมายของการประเมินอยู่ที่เกณฑ์การผ่านช่วงชั้น การบริหารงานวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมาย ปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีการแก้ไข ข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่างๆ ได้ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผลรวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

6.5 ปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผล

แนวทางการวัดและประเมินผลที่สะท้อนคุณภาพนักเรียน ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีเครื่องมือการวัด เกณฑ์การวัดและการประเมินผลที่มีมาตรฐานและทันสมัย แต่จากการศึกษายังคงพบปัญหาการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (2553: 10-15) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. ขาดความสามารถในการสร้างเครื่องมือ
2. การวัดและประเมินไม่สะท้อนการเรียนรู้
3. ครูขาดความเข้าใจในวิธีการและสับนในการจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผล

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 20 โรงเรียน ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น จากการรับการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในส่วนบทสรุปสำหรับผู้บริหารที่ยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์) ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีการพัฒนา รูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริง
2. การจัดหาเครื่องมือและแนวทางการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการวัดและการประเมินผล และผลการวิจัยพบกับปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผล ดังนี้

ชัญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารการวัดและการประเมินผล คือ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมินผล รวมทั้งการขาดงบประมาณที่เพียงพอส่งผลให้การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน

ปริญญภัตสรณ์ เล็งเส และธานี เกสทอง (2553:6 ออนไลน์) ได้ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการวัดและประเมินผล คือ ปัญหาอันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในการวัดผลและประเมินผลการเรียน ปัญหา อันดับที่ 2 คือ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน และปัญหาอันดับที่ 3 คือ การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนขาดความหลากหลาย

จากการศึกษาปัญหาการบริหารการวัดและประเมินผลของต้น ยังคงพบปัญหา คือ 1) บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดและประเมินผล 2) ขาดเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน 3) ขาดการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 4) การวัดและประเมินผลไม่

สะท้อนการเรียนรู้ 5) ขาดงบประมาณในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน

กล่าวโดยสรุป การบริหารการวิชาการด้านวัดผลประเมินผลการศึกษา ช่วยให้ผู้บริหารเห็นข้อบกพร่องต่างๆ ของการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบ่งบอกถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ เพื่อผู้บริหารได้มีแนวทางในการกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล กำหนดวิธีการและจัดหาเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพมีมาตรฐานได้ ส่งเสริมครูให้มีความรู้การวัดประเมินผล โดยการอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ จัดแบบฟอร์ม เอกสารหลักฐานทางการศึกษาของผู้เรียน จัดตารางสอบ ห้องสอบ ระเบียบในการสอบ และนิเทศ ติดตาม กำกับดูแลครูในการจัดทำแผนการวัดและประเมินผล เพื่อการพัฒนาการวัดและประเมินผล ผู้การวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ตรงกับความเป็นจริง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่ามีผู้ศึกษาและมีผลงานวิจัย ดังนี้

ชัญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553 : บทคัดย่อ) ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. มีปัญหาการบริหารงานวิชาการค่าเฉลี่ยระดับปัญหาสูงสุด คือด้านสื่อการเรียนการสอน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดงบประมาณที่จะนำมาพัฒนา เพราะงบประมาณได้จากจำนวนรายหัวของนักเรียน ทำให้การบริหารจัดการการศึกษาขาดประสิทธิภาพ
2. ปัญหาครูวิเคราะห์หลักสูตรไม่เป็น และไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ตรงหลักสูตร มีปัญหามากที่สุด เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรม
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ มีปัญหามากที่สุด อีกทั้งต้องสอนหลายชั้น หลายวิชาจึงไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ
4. ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมินผล รวมทั้งการขาดงบประมาณที่เพียงพอส่งผลให้การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน

ทักษ์สุตา ปานอุทัย (2553 : บทคัดย่อ) วิจัย เรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียน วัฒนาวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 2 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านประสิทธิผล ด้านพฤติกรรมผู้เรียน และเพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดด้อยของการใช้หลักสูตร สำหรับประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ การบริหารหลักสูตร ด้านประสิทธิผลสำหรับประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ ผลการประเมิน การอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความ จุดด้อยของการใช้หลักสูตร พบว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดด้อยไม่ตรงกัน เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มพบว่าจุดด้อยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร คือครูมีภาระงานในการจัดทำเอกสารมากจุดด้อยตามความคิดเห็นของครู คือครูประสบปัญหาในการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติจุดด้อยตามความคิดเห็นของนักเรียน คือครูขาดทักษะในการสอนและวุฒิภาวะทางอารมณ์จุดด้อยตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง คือการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์อ่อนเกินไปและการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการโดยรวมอ่อนเกินไป

ภาสกร อยู่เย็น (2553 : บทคัดย่อ) วิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านการจัดครูเข้าสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

รุ่งนภา นุตรวงศ์ และคณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา : 2553) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปผลการวิจัยเป็นด้านๆ ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร พบว่าหัวข้อที่ผู้เข้ารับการอบรมระบุว่ามีความเข้าใจมากจะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการกว้างๆ เช่น เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนหัวข้อที่ต้องอาศัยความเข้าใจจากการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ระบุว่ามีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะขาดโอกาสในการลงมือปฏิบัติอย่างเพียงพอ

2. สภาพและปัญหาในการนำหลักสูตรแกนกลางสู่การปฏิบัติ กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ครบตามขั้นตอน และขั้นตอนที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการคือการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และการศึกษากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ซึ่งพบว่าบุคลากรทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

นอกจากนั้นยังพบปัญหาครูมีภาระงานอื่น ๆ มาก นอกเหนือจากการสอน ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ โรงเรียนต้นแบบที่นำร่องการใช้หลักสูตรเพียง ร้อยละ 38.97 จัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเสร็จครบ ทุกหน่วย โรงเรียนที่เหลือมากกว่าครึ่งหนึ่ง ยังจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไม่เสร็จ

จักรกฤษณ์ วงษ์วิทยานันท์ (2554: บทคัดย่อ) หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาการศึกษา ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษา โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ความสามารถการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ขาดการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนขาดการวางแผน ประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามสภาพจริงทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้และหลังใช้ การวิจัยเพื่อ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนยังไม่มีการทำวิจัยหลักสูตรสถานศึกษา อย่างจริงจัง

ทิพวรรณ ถนอมจิตพงษ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชน กรณีศึกษาโรงเรียนกรุงเทพพิทยาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ระดับมากสูงสุดได้แก่ ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการ วิจัยในชั้นเรียน ด้านการนิเทศการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับ มากต่ำสุด คือด้านห้องสมุด 2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ สภาพการบริหารงานด้านหลักสูตรและ การนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างสม่ำเสมอเพื่อประสิทธิผลของการ วางแผนจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบ สำหรับด้านห้องสมุด ต่อเนื่องผู้บริหารควรให้ความสำคัญ ติดตามงานและปรับปรุงพัฒนาแก้ไขให้มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพดีขึ้นเพื่อแก้ปัญหาด้าน ห้องสมุดน้อยลง

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อีเกอร์ (ถาวร ศรีเกตตุ. 2551: 74; อ้างอิงจากEager. 1987: 141) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการ ปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครู ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่สำคัญได้แก่ 1) การแสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่อนักเรียน 2) การ ภูมิใจในโรงเรียนและความสำเร็จของนักเรียน 3) การใช้โปรแกรมการเรียนที่มีคุณภาพต่อนักเรียน 4) มี ความเชื่อว่าเราเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล 5) แสดงความสนใจนักเรียนแต่ละคน 6) ฟังความคิดเห็น ของนักเรียน 7) จัดหลักสูตรที่สนองต่อวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 8) มีการเอาใจใส่ดูแลนักเรียน 9)

พัฒนาโปรแกรมการเรียนที่นักเรียนพอใจ 10) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 11) มีการติดต่อสื่อสารกับ
ผู้ปกครองนักเรียนถึงความก้าวหน้าของนักเรียน 12) แจ้งให้นักเรียนถึงพฤติกรรมที่ควรประพฤติ

เอ็มซอลลา (Msolla. 1990: 15-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้ทักษะ
การบริหารงานและความรู้ของครู ผู้บริหารวิทยาลัยในแทนซาเนีย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ครูและ
ผู้บริหารเผชิญในการปฏิบัติงานทั้งหมดเฉลี่ยแล้วอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ ภาระงานที่ปฏิบัติมี 7 ด้าน
ได้แก่ ด้านการเงินและโครงการพึ่งพาตนเอง ด้านจัดวัสดุและทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคาร
สถานที่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านกิจการนักศึกษา ด้านการบริหารงานบุคลากร และ
การวางแผนพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า งานที่ปฏิบัติได้ยากที่สุด ตามลำดับ มีดังนี้ ด้านการจัดการ
วัสดุและทรัพยากร ด้านสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ด้านการเงินและโครงการพึ่งพาตนเอง
ด้านบริหารบุคลากร และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

วิลเลียม (William. 1994: 2425-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การนิเทศภายใน
โรงเรียน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนโดยศึกษาจากครู ผู้บริหารและ
ประธานสหภาพครูในเขตโรงเรียน K-12 ในเมืองขนาดใหญ่ในรัฐแคลิฟอร์เนียได้ รวบรวมข้อมูล
เชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจประมาณค่าจากผู้บริหารโรงเรียน 159 คน และครู 195 คน จาก
โรงเรียน 11 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูขาดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน
ในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน 2) ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยมีการสังเกตการณ์และ
เยี่ยมชมห้องเรียนอย่างเป็นทางการ แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าได้สังเกตการณ์และเยี่ยมชม
ห้องเรียนอยู่เป็นประจำ 3) ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและรับผิดชอบต่อการนิเทศภายใน
โรงเรียนมากกว่าการจัดการด้านอื่น ๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรลดนวัตกรรมในการนิเทศ
ภายในที่ซับซ้อนลง ควรมีการยืดหยุ่นและพัฒนากลยุทธ์ในการนิเทศภายใน เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม
ของบุคลากรในโรงเรียน

เบิร์ก (Burke. 1997: 784-A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวโน้มกระบวนการพัฒนา
หลักสูตรคณิตศาสตร์ในเกรด 12 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนของรัฐนิวเจอร์ซีย์
พบว่า ท้องถิ่นต้องการมีการแก้ไขหลักสูตรจากแหล่งภายในและต้องการพัฒนาหลักสูตร 59%
ให้ท้องถิ่นประเมินความต้องการก่อนปรับปรุง 83% จัดเตรียมเชิงปฏิบัติการหรือหลักสูตรนำร่อง
ก่อนนำไปใช้ 40%

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของ
ผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน
ด้านการวัดและประเมินผล จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการเพื่อปรับปรุง
และพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่งผลสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเพื่อสอบถามระดับ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน และแบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงาน วิชาการที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน จากผลของ การตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ (สำหรับผู้ที่มิได้ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาการการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) และข้อเสนอแนะรายชื่อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการการบริหารงานวิชาการ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 3 อันดับแรกของทั้ง 3 ด้าน ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการการบริหารงานวิชาการ

ประเด็นที่ 2 แนวทางแก้ไขปัญหาการการบริหารงานวิชาการ

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ บทบาทผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมปัญหาการการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน คือ 1) การดำเนินหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อคำถาม

5. ปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์

7. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง 0.96

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม โรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 36 คน จากนั้น นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

9. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 โรงเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน

แบบสัมภาษณ์

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน เพื่อให้ทราบถึงค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน คือ 1)ด้านหลักสูตร 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน 3)ด้านการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างให้ครอบคลุม 3 ประเด็น คือ 1) ปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

3. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอบริการที่ปรึกษาที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องและปรับปรุงสำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียนประเด็นในการสัมภาษณ์
4. ปรับแก้แบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
5. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับรองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 คน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 2 โรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2556 เป็นลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากประชากรที่ศึกษา
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทร์ วิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 18 โรงเรียน
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเดินทางด้วยตนเองไปยังโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เป็นประชากรที่ศึกษาและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 162 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งไป 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด
5. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 คน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุด 2 โรงเรียน ใน 3 ประเด็น คือ 1) ปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล (ด้วยระเบียบวิธีการทางสถิติ) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ
2. บันทึกคะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักคะแนน แบบสอบถามตอนที่ 2
3. นำข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งงาน การบริหารงานวิชาการของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

4. วิเคราะห์ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูต.2542:73) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับปัญหา มากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับปัญหา มาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับปัญหา ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับปัญหา น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับปัญหา น้อยที่สุด

5. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านวัดและประเมินผล มาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนเป็นเชิงพรรณนา

6. นำผลการสัมภาษณ์ของรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 คน ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุด 2 โรงเรียน ใน 3 ประเด็น คือ 1) ปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ จากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล มาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนเป็นเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

1.2 สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Sigma)

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามตามจำนวนและครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนประชากร

μ แทน ค่าเฉลี่ย (Mu)

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Sigma)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการ

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของการตอบแบบสอบถามและจากการ สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ทราบถึงค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงาน วิชาการสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน คือ 1)ด้านหลักสูตร 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน 3)ด้าน การวัดและประเมินผล และปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการแจกแจงความถี่และหาค่า ร้อยละโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในการบริหารงานและประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่งผลปรากฏในตาราง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	37	22.8
2. หญิง	125	77.2
รวม	162	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตาม เพศ เพศหญิงจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 เพศชายจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 21 - 30 ปี	9	5.56
2. 31 - 40 ปี	43	26.54
3. 41 - 50 ปี	41	25.31
4. 51 - 60 ปี	69	42.59
รวม	162	100

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามอายุ 51 - 60 ปี มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 อายุระหว่าง 31- 40 ปี มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.54 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.31 อายุระหว่าง 21- 30 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1.ปริญญาตรี	105	64.81
2.ปริญญาโท	57	35.19
3.ปริญญาเอก	0	0
รวม	162	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับการศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามระดับปริญญาตรี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 64.81 และระดับปริญญาโทจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 35.19 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามตำแหน่งการบริหารงานด้านวิชาการ

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	18	11.11
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	144	88.89
รวม	162	100

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่งงาน ผู้ตอบแบบสอบถามตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89

ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของประชากรจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 5 ปี	28	17.28
2. 5 - 10 ปี	41	25.31
3. มากกว่า 10 ปี	93	57.41
รวม	162	100

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.41 ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 25.31 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.28 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานผลปรากฏในตาราง ดังนี้

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน
วิชาการใน 3 ด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1 ด้านหลักสูตร	3.02	0.53	ปานกลาง
2 ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.28	0.59	ปานกลาง
3 ด้านการวัดและประเมินผล	3.10	0.55	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.13	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.28$, $\sigma = 0.59$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 3.10$, $\sigma = 0.55$) และด้านหลักสูตร ($\mu = 3.02$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน
วิชาการด้านหลักสูตร

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1 การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะของนักเรียนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แก่ครูไม่ชัดเจน	2.53	0.69	ปานกลาง
2 การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แก่ครูไม่ชัดเจน	2.80	0.42	ปานกลาง
3 การประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทของโรงเรียน ไม่ครอบคลุม ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย ของหลักสูตรโรงเรียน	2.99	0.65	ปานกลาง
4 การศึกษา สัมรวจความต้องการของนักเรียนไม่ทั่วถึงใน การจัดทำหลักสูตรโรงเรียน	3.43	0.60	ปานกลาง
5 การศึกษา สัมรวจสภาพแวดล้อม บริบทของชุมชนและ ความต้องการท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมใน การจัดทำหลักสูตรโรงเรียน	3.38	0.62	ปานกลาง
6 การประสานความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน มี ส่วนร่วมน้อยในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน	3.04	0.19	ปานกลาง
7 การประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงานอื่น องค์กรต่างๆ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมน้อยในการ จัดทำหลักสูตรโรงเรียน	2.56	0.73	ปานกลาง
8 การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง	3.06	0.24	ปานกลาง
9 การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ครบทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้	3.44	0.58	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
10 การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ตรงกับความสนใจ ความ ถนัดและความต้องการของนักเรียน	2.81	0.42	ปานกลาง
11 การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม บริบทของชุมชนและความต้องการของ ท้องถิ่น	2.99	0.65	ปานกลาง
12 การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรโรงเรียนที่ ซ้ำซ้อนกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน	2.36	0.53	น้อย
13 การบริหารหลักสูตรโรงเรียน ไม่สามารถบูรณาการ เนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน	2.31	0.58	น้อย
14 การบริหารหลักสูตรโรงเรียน ไม่สามารถบูรณาการ เนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.40	0.64	ปานกลาง
15 การประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ใน การจัดทำหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ ทั่วถึงเพียงพอ	3.52	0.54	มาก
16 การจัดทำแผนพัฒนาครู เช่น แผนการประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนาและการฝึกปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ ชัดเจน	3.09	0.29	ปานกลาง
17 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดทำหลักสูตร โรงเรียนไม่เพียงพอ	2.35	0.48	น้อย
18 การนิเทศการใช้หลักสูตร เพื่อช่วยเหลือครูให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรไม่ทั่วถึงทุกคน	3.36	0.66	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
19 การกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรของครู ไม่ทั่วถึงทุกคน	2.40	0.50	น้อย
20 ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน	4.10	0.31	มาก
21 ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	3.65	0.68	มาก
22 ขาดการวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตรโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.52	0.59	ปานกลาง
23 ขาดการนำผลการวัดและประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	3.35	0.65	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.02	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.02$, $\sigma = 0.53$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 16 ข้อและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.31$) ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ($\mu = 3.65$, $\sigma = 0.68$) และการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงเพียงพอ ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.54$) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1 การวางแผนกำหนดหน่วยการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง	3.35	0.64	ปานกลาง
2 ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นปัจจุบันทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	2.36	0.60	น้อย
3 การจัดการเรียนการสอนของครูไม่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน	3.30	0.67	ปานกลาง
4 การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน อย่างหลากหลายมีน้อย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.34	0.65	ปานกลาง
5 การประสานความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน มีส่วน ร่วมน้อย ในการจัดการเรียนการสอน	2.13	0.34	น้อย
6 การประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงานอื่น องค์กร ต่างๆ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมน้อย ในการจัดการ เรียนการสอน	3.36	0.65	ปานกลาง
7 การประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสารคู่มือครู นักเรียน/ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ไม่ครบถ้วนเพียงพอ	3.38	0.62	ปานกลาง
8 การจัดทำแผนพัฒนาครู เช่น การจัดประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนา และการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครูไม่ชัดเจน	3.36	0.63	ปานกลาง
9 การจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ดำเนินการจัดการเรียนการ สอนไม่เพียงพอ	3.33	0.65	ปานกลาง
10 การดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึงทุกคน	3.33	0.65	ปานกลาง
11 การกำกับ ติดตาม ให้ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทั่วถึงทุกคน	3.35	0.64	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาการการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
12 การจัดเตรียมจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียนและ แบบเรียนไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน	3.52	0.56	มาก
13 การจัดสรรห้องเรียน ห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่น ห้อง วิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว เป็นต้น	4.07	0.49	มาก
14 การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้ไม่หลากหลาย	3.64	0.48	มาก
15 การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.59	0.55	มาก
16 การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกระดับชั้นเรียน	3.59	0.55	มาก
17 การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความถนัดและวุฒิ การศึกษาของครู	3.73	0.51	มาก
18 การจัดตารางสอน ตารางเรียน ไม่ครบชั่วโมง	3.33	0.66	ปานกลาง
19 การจัดครูเข้าสอนแทนไม่ครบชั่วโมงอย่างเพียงพอ	3.29	0.68	ปานกลาง
20 การจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อปรับปรุง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนไม่เพียงพอ	2.31	0.51	น้อย
ค่าเฉลี่ย	3.28	0.59	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับระดับปัญหาการการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดสรรห้องเรียน ห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว เป็นต้น ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.49$) การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความถนัดและวุฒิการศึกษาของครู ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.51$) การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่หลากหลาย ($\mu = 3.64$, $\sigma = 0.48$) การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.55$) การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกระดับชั้นเรียน ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.55$) และการจัดเตรียมจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และแบบเรียนไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.56$) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1 การกำหนดระเบียบ เกณฑ์และตัวชี้วัดในการวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง	2.79	0.41	ปานกลาง
2 ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย	3.75	0.57	มาก
3 การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย	4.04	0.62	มาก
4 การประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับ คู่มือครู/นักเรียน ในการจัดการวัดและประเมินผล ไม่ทั่วถึงเพียงพอ	3.38	0.51	ปานกลาง
5 การจัดทำแผนพัฒนาครู ชี้แจง เช่น การจัดประชุม อบรม สัมมนาและการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลไม่ชัดเจน	2.48	0.66	น้อย
6 การจัดสรรงบประมาณในการเพื่อใช้ดำเนินการวัดและประเมินผลไม่เพียงพอ	2.80	0.40	ปานกลาง
7 การดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลไม่ทั่วถึงทุกคน	2.99	0.64	ปานกลาง
8 การกำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลของครูไม่ทั่วถึงทุกคน	2.80	0.75	ปานกลาง
9 การจัดเตรียม จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบฟอร์ม เครื่องมือการวัดและประเมินผลที่ทันสมัย มีมาตรฐานไม่เพียงพอ	2.38	0.49	น้อย
10 ขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ	3.57	0.52	มาก
11 การกำหนดระเบียบการสอบ ตารางสอบ กำหนดระยะเวลาการสอบไม่ชัดเจน	2.99	0.64	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาการกรบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
12 การรายงานผลการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ วางแผน	3.20	0.40	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.10	0.55	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการกรบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.10$, $\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อและอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงตามลำดับระดับปัญหาการกรบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียน มีน้อย ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.62$) ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย ($\mu = 3.75$, $\sigma = 0.57$) และขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.52$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตำแหน่ง	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	3.01	0.20	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	3.15	0.13	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.19	0.13	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน วิชาการ ใน 3 ด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็น ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน ($\mu = 3.15, \sigma = 0.13$) สูงกว่า ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ ($\mu = 3.01, \sigma = 0.20$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อ
ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตำแหน่ง	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.22	0.25	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.25	0.23	ปานกลาง
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.17	0.20	ปานกลาง
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.08	0.20	ปานกลาง
5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	3.11	0.25	ปานกลาง
6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	3.07	0.20	ปานกลาง
7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3.07	0.18	ปานกลาง
8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.19	0.19	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.13	0.16	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน
วิชาการ ใน 3 ด้าน ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความ
คิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จากมากไปหาน้อย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้คณิตศาสตร์ ($\mu = 3.25, \sigma = 0.23$) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\mu = 3.22, \sigma =$
0.25) และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ($\mu = 3.19, \sigma = 0.19$) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตำแหน่ง	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร		
	μ	σ	ระดับ
1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	2.93	0.22	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	3.03	0.15	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.98	0.13	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ($\mu = 3.03, \sigma = 0.15$) สูงกว่า ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ($\mu = 2.93, \sigma = 0.22$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตำแหน่ง	ระดับความเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร		
	μ	σ	ระดับ
1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.11	0.25	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.11	0.23	ปานกลาง
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.04	0.14	ปานกลาง
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2.98	0.18	ปานกลาง
5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	2.98	0.25	ปานกลาง
6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	2.92	0.16	ปานกลาง
7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2.95	0.17	ปานกลาง
8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.17	0.13	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.02	0.21	ปานกลาง

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จากมากไปหาน้อย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ($\mu = 3.17, \sigma = 0.13$) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ($\mu = 3.11, \sigma = 0.23$) และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\mu = 3.11, \sigma = 0.25$) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตำแหน่ง	ระดับความเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน		
	μ	σ	ระดับ
1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	2.96	0.18	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	3.31	0.19	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.13	0.32	ปานกลาง

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.31, \sigma = 0.19$) สูงกว่า ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ($\mu = 2.96, \sigma = 0.18$)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหา
การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตำแหน่ง	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน		
	μ	σ	ระดับ
1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.43	0.34	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.51	0.28	มาก
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.37	0.31	ปานกลาง
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.18	0.25	ปานกลาง
5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	3.29	0.32	ปานกลาง
6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	3.18	0.24	ปานกลาง
7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3.25	0.28	ปานกลาง
8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.26	0.31	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.27	0.31	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงาน
วิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่างกัน โดยเรียงลำดับระดับ
ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จากมากไปหาน้อย คือ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ($\mu = 3.51$, $\sigma = 0.28$) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
($\mu = 3.43$, $\sigma = 0.34$) และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ($\mu = 3.37$, $\sigma = 0.31$) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

ตำแหน่ง	ระดับความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล		
	μ	σ	ระดับ
1. รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	3.13	0.20	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	3.10	0.16	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.12	0.21	ปานกลาง

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ใกล้เคียงกัน โดยตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 3.13, \sigma = 0.20$) สูงกว่าตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\mu = 3.10, \sigma = 0.16$)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตำแหน่ง	ความเห็นระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล		
	μ	σ	ระดับ
1. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.13	0.15	ปานกลาง
2. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.13	0.19	ปานกลาง
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.10	0.14	ปานกลาง
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.09	0.17	ปานกลาง
5. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	3.07	0.16	ปานกลาง
6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	3.11	0.20	ปานกลาง
7. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3.00	0.09	ปานกลาง
8. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.13	0.13	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.10	0.16	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จากมากไปหาน้อย คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.13$) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.14$) และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.15$) ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ประสบการณ์	ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ		
	μ	σ	ระดับ
1 น้อยกว่า 5 ปี	3.13	0.53	ปานกลาง
2 5 - 10 ปี	3.08	0.56	ปานกลาง
3 มากกว่า 10 ปี	3.15	0.53	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.12	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน โดยจำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน จากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\mu = 3.15$, $\sigma = 0.53$) รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\mu = 3.13$, $\sigma = 0.53$) และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี ($\mu = 3.08$, $\sigma = 0.56$) ตามลำดับ

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ประสบการณ์	ระดับความเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร		
	μ	σ	ระดับ
1 น้อยกว่า 5 ปี	3.02	0.50	ปานกลาง
2 5 - 10 ปี	2.99	0.53	ปานกลาง
3 มากกว่า 10 ปี	3.03	0.51	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.01	0.51	ปานกลาง

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยจำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร จากมากไปหาน้อย คือผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\mu = 3.03$, $\sigma = 0.51$) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\mu = 3.02$, $\sigma = 0.50$) และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี ($\mu = 2.99$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ประสบการณ์	ระดับความเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน		
	μ	σ	ระดับ
1 น้อยกว่า 5 ปี	3.29	.58	ปานกลาง
2 5 - 10 ปี	3.17	.62	ปานกลาง
3 มากกว่า 10 ปี	3.33	.56	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.26	.59	ปานกลาง

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จากมากไปหาน้อย คือผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\mu = 3.33$, $\sigma = 0.56$) รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\mu = 3.29$, $\sigma = 0.58$) และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี ($\mu = 3.17$, $\sigma = 0.62$) ตามลำดับ

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ประสบการณ์	ความเห็นระดับปัญหา การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล		
	μ	σ	ระดับ
1 น้อยกว่า 5 ปี	3.10	.54	ปานกลาง
2 5 - 10 ปี	3.11	.53	ปานกลาง
3 มากกว่า 10 ปี	3.09	.54	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.10	.54	ปานกลาง

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล โดยจำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่ต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล จากมากไปหาน้อย คือผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี ($\mu = 3.11$, $\sigma = 0.53$) รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ($\mu = 3.10$, $\sigma = 0.54$) และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\mu = 3.09$, $\sigma = 0.54$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 3 และจากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงาน วิชาการรวมสูงสุด 2 อันดับแรก เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการและปัจจัย และสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงาน วิชาการข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านวัดและ ประเมินผล ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ การจัดทำคู่มือครูในการจัดทำ หลักสูตรยังมีไม่ทั่วถึงเพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร แนวทางการจัดการ เรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูโดยเชิญวิทยากร มาให้ความรู้โดยตรงที่โรงเรียน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดสรรปัญหาครูเขาสอนไม่ตรงกับ ความถนัด และวุฒิการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารยังไม่ต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือ สำนัก การศึกษากรุงเทพมหานครควรมีนโยบายการจัดสรรอัตราหรือบรรจุแต่งตั้งครูกรณีพิเศษ สำหรับบาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ขาดแคลนครู แทนการส่งครูไปอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ และควรเพิ่มช่วงเวลาการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารให้มากขึ้น

3. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ปัญหาขาดคู่มือการวัดและประเมินผลที่เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมแนวทางการวัดและประเมินผลเพื่อเพิ่มความรู้ความ เข้าใจให้แก่ครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ของ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด ใน 3 ด้าน 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวิชาการด้านวัดและประเมินผล และ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ตามตารางดังนี้

ตาราง 23 แสดงการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการ ที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ใน 3 ด้าน

ปัญหาการบริหารงาน	ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ด้านหลักสูตร		
1. ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน	1. การส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนมีน้อย เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ มักทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเอง ดำเนินการสอนอยู่	1. ส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยหลักสูตรโรงเรียนมากขึ้น นอกจากการทบทวน ตรวจสอบหลักสูตรตาม แผนปฏิบัติการทบทวนและ พัฒนาหลักสูตรประจำปี
	2. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าแผนปฏิบัติการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปีเป็นการ ดำเนินการตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอยู่แล้ว จึงขาด การสนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตร	2. จัดทำแผนบริหารหลักสูตร วาง แผนการจัดทำหลักสูตร แนว ทางการใช้หลักสูตรและการ ประเมินหลักสูตร ที่ชัดเจนเป็น รูปธรรม
2. ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรโรงเรียน	1. ผลการวิจัยที่พบเกี่ยวข้องกับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสอน ปัญหาผลการเรียนและพฤติกรรม ของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากยังไม่มี การทำการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน เท่าที่ควรจึงเป็น ปัญหาต่อเนื้อ คือขาดการนำผลการวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	1. ส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น
	2. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ผลจาก การทบทวนและพัฒนาหลักสูตร ประจำปี ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่จะปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรอยู่ แล้ว การทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร อาจเป็นงานที่ซ้ำซ้อนกัน	

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงาน	ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางแก้ไข
3. การประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงเพียงพอ ทำให้เกิดการตีความในหลักสูตรแกนกลางอาจเกิดความเข้าใจที่แตกต่างกัน และความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนอย่างถ่องแท้ยังมีน้อย	การจัดทำคู่มือครูและเอกสารอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนผู้บริหารจัดทำเพียงเอกสารโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางจากที่กระทรวงศึกษาธิการเผยแพร่เท่านั้น โดยไม่ได้จัดทำเอกสารเพิ่มเติมประเด็นสำคัญอื่นๆ เกี่ยวกับหลักสูตร	1. ดำเนินการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาอบรมให้ครูโดยตรงที่โรงเรียนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรโรงเรียน และแก้ไขปัญหาการตีความที่แตกต่างกันจากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง 2. จัดทำเอกสารคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนให้หลากหลายครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. การจัดสรรห้องเรียน ห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว	1. หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรห้องต่างๆ ต้องดำเนินการจัดสรรห้องเรียนเป็นอันดับแรก ห้องพิเศษจะถูกจัดสรรรองลงมา 2. ขั้นตอนการของบประมาณในการจัดสร้างอาคารเรียน ห้องเรียนมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนหลายขั้นตอน ทำให้การรออนุมัติต้องใช้เวลาานาน ซึ่งไม่ทันต่อความต้องการของการใช้ห้องเรียนและห้องพิเศษต่างๆ 3. ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ในห้องพิเศษ เนื่องจากการจัดส่งสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียนที่จัดซื้อและจัดส่งในแต่ละปี การศึกษามายังโรงเรียนค่อนข้างล่าช้า ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้	1. ใช้ห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการหรือสถานที่ภายในบริเวณโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนแทนห้องพิเศษ 2. ส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนประกวดสื่อ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงาน	ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางแก้ไข
	ในกรณีมีห้องพิเศษแต่ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่สำหรับใช้ ในห้องพิเศษ	
2. การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษา ของครู	1. ครูมีการโอน การย้าย การลา และเกษียณอายุราชการ ทำให้ไม่ มีอัตรากำลังที่มีความถนัดและ วุฒิการศึกษาที่ตรงกันมาทดแทน 2. การจัดสรรอัตรากำลังครูในการ จัดชั้นเรียนและกลุ่มสาระการ เรียนรู้แทนครูที่มีการโอน การ ย้าย การลา และเกษียณอายุ ราชการ แต่ครูผู้สอนไม่มีความ ประสงค์เปลี่ยนชั้นเรียนหรือ เปลี่ยนสาระการเรียนรู้จากเดิมที่ ตนเองได้รับมอบหมายในปัจจุบัน 3. ไม่สามารถบรรจุแต่งตั้งหรือรับ โอนย้ายครูในวุฒิการศึกษาที่ ต้องการได้ หากโรงเรียนมีครูเกิน อัตรากำลัง	1. จัดสรรอัตรากำลังครูเข้าสอน แทนครูที่ขาดในแต่ละในกลุ่ม สาระการเรียนรู้แม้จะไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษา ก็ตาม 2. จัดส่งครูเข้าอบรมตามความ สนใจและความเหมาะสม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ของครูในสาระการเรียนรู้ที่สอน และในสาระการเรียนรู้ที่เข้า สอนแทน 3. ขออัตรานักศึกษาฝึกสอนใน สาขาที่โรงเรียนขาด แคลนมาดำเนินการสอน
3. การจัดแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนไม่หลากหลาย	1. บริเวณโรงเรียนคับแคบไม่ สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้ หลากหลายได้ 2. ขาดงบประมาณในการจัดแหล่ง เรียนรู้ พร้อมทั้งงบประมาณใน การดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3. ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบและ ดูแลพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความ มีต่อเนื่อง 4. แหล่งเรียนรู้ขาดความทันสมัย ไม่ น่าสนใจ เนื่องจากขาดการ ดูแล ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน	1. ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ถาวรใน โรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้อง คอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการ ต่าง ๆ โรงเรียน 2. ส่งเสริมการจัดแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียน 3. จัดสรรงบประมาณและบุคลากร ดูแลและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนให้มีความ ต่อเนื่อง

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงาน	ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางแก้ไข
	5. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหารภาระงานอื่นมากกว่าการส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	
ด้านการวัดและประเมินผล		
1. การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปกครองมีภาระงานประจำ ไม่สามารถมาช่วยการวัดและประเมินผลนักเรียนได้ทุกครั้งที่โรงเรียนประสานไป 2. ผู้ปกครองมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล 3. เกณฑ์และมาตรฐานการวัดและประเมินผลของผู้ปกครองกับโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง 4. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลตนเองและเพื่อนร่วมชั้นเป็นบางกิจกรรมเท่านั้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ แนวทางและวิธีการวัดและประเมินผลแก่นักเรียนและผู้ปกครอง 2. การประสานให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามาส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล โดยได้ประสานผู้ปกครองเข้าร่วมตั้งแต่การจัดกิจกรรมต่างๆ และชุมนุมของโรงเรียน จนถึงการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมและชุมนุมที่ร่วมกันจัดกิจกรรมนั้น ๆ
2. ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวัดและประเมินผลของครูผู้สอนใช้วิธีการที่ไม่หลากหลายตามสภาพจริงของนักเรียนเพราะเน้นกรอกผลการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดให้ได้ตามที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ 2. แนวทางและวิธีการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการเดิม ๆ 3. ขาดคู่มือครูเกี่ยวกับหลักเกณฑ์แนวทาง ระเบียบการวัดและประเมินผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงแบบฟอร์มในการวัดและประเมินผลที่สะดวกต่อครูผู้สอนและดำเนินการปรับปรุงเป็นประจำทุกปีการศึกษา 2. จัดทำแผนพัฒนาครู เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจการวัดและประเมินผล

ตาราง 23 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงาน	ปัจจัยและสาเหตุ	แนวทางแก้ไข
3. ขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ	<ol style="list-style-type: none"> เอกสารการวัดและประเมินผลมีมากเกินไปทำให้ทำงานที่ซ้ำซ้อนเปลืองเวลา ขาดแผนพัฒนาครู เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่ต่อเนื่อง ขาดงบประมาณในการพัฒนาจัดซื้อเครื่องมือการวัดและประเมินผล 	<ol style="list-style-type: none"> จัดทำแผนพัฒนาครู เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาจัดซื้อเครื่องมือการวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ควรปรับลดนโยบายที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและประเมินผลจากต้นสังกัด หน่วยงาน และองค์กรภายนอกอื่นๆ ลง เพื่อให้นักเรียนและครูมีเวลาจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระของโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ใน 3 ด้าน ต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านหลักสูตร
  - 1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
  - 1.3 ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาประชากร คือ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 18 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 18 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ในโรงเรียน 18 โรงเรียน จำนวน 144 คน รวมทั้งสิ้น 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน

ประมาณค่า 5 ระดับ โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนี IOC (IOC: Item Objective Congruence Index) ได้ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่า .96 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการวิเคราะห์มีค่าความเชื่อมั่น .89 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่พบว่าโรงเรียนมีระดับปัญหาในการบริหารงานวิชาการเป็น 2 อันดับแรก หลังจากตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ เพื่อยืนยันปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรตามลำดับ สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายข้อยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากปัญหามากไปหาน้อยมา 3 อันดับแรก ได้แก่ ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน รองลงมาคือ ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน และการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงอย่างเพียงพอ

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายข้อยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากปัญหามากไปหาน้อยมา 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดสรรห้องพิเศษ ไม่เพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว เป็นต้น รองลงมา

คือ การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความต้องการและวุฒิการศึกษาของครู และการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่หลากหลาย

1.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายข้อยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงตามลำดับจากปัญหามากไปหาน้อยมา 3 อันดับแรก ได้แก่ การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย รองลงมาคือ ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย และขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

2. การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ สูงกว่า ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รองลงมาคือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2.2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียนต่างกันมีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ผู้บริหารโรงเรียน โดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี

3. จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการและปัจจัยและสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการ แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านวัดและประเมินผล ของโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาเขียนเป็นเชิงพรรณนา ดังนี้

3.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมปัญหาการบริหารงานวิชาการจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดและจากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ

3.1.1 ด้านหลักสูตร พบว่า การส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนมีน้อย ครูผู้สอนมักทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ที่ตนเองดำเนินการสอนอยู่ และผู้บริหารในโรงเรียนเห็นว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปี เป็นการติดตามหลักสูตรโรงเรียนอยู่แล้ว จึงไม่ได้ส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการทำคู่มือครูเพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ได้จัดทำเอกสารเพียงโครงสร้างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เท่านั้น

3.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดสรรห้องเรียน ห้องพิเศษ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนวหรือห้องปฏิบัติการต่างๆ ยังมีน้อย การจัดซื้อและจัดส่ง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในแต่ละปีการศึกษามายังโรงเรียนค่อนข้างล่าช้าไม่ทันต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงปัญหาการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ไม่หลากหลายและให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ และประสบปัญหาครูสอนไม่ตรงกับวุฒิและความถนัดมีมาก รวมทั้งการนิเทศ กำกับติดตามของผู้บริหารขาดความต่อเนื่อง

3.1.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การประสานให้ครู นักเรียนและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย และการวัดและประเมินผลของ ครูผู้สอนใช้วิธีการที่ไม่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงของ นักเรียน เพราะเน้นกรอกผลการวัดและประเมินผลในตัวชี้วัด และเอกสารการวัดและประเมินผลมีมาก เกินไปทำให้ทำงานที่ซ้ำซ้อนเปลืองเวลา และขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มี มาตรฐานและมีคุณภาพ ง่ายและสะดวกต่อการวัดและประเมินผลของครู และขาดการจัดทำคู่มือการ วัดและการประเมินผลให้แก่ครู

3.2. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดและจากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ

3.2.1 ด้านหลักสูตร พบว่า ควรจัดอบรมโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้ที่โรงเรียนโดยตรงกับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกับหลักสูตรสถานศึกษา ควร จัดทำเอกสารคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนให้หลากหลายครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควร ดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้มีข้อมูลในการพัฒนา หลักสูตรและควรจัดทำแผนบริหารหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม

3.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรมีการใช้ห้องเรียนเป็นห้อง ปฏิบัติการหรือสถานที่ภายในบริเวณโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนแทน ห้องพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดประกวดสื่อ นวัตกรรม ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับการจัดสรรอัตรากำลังครูสามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงจัดสรรครูให้เข้า สอนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้นเรียนโดยจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความ เหมาะสมเพื่อสอนแทน หรือการบรรจุแต่งตั้งครูกรณีพิเศษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ขาดแคลนครูและ ขอลัตรากำลังนักศึกษาฝึกสอนในสาขาที่ขาดแคลนมาดำเนินการสอน ควรส่งเสริมการเรียนรู้ให้ นักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณและกำหนดนโยบายเพื่อ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ควรประสานให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามาในมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ควรจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลแก่ครู ควรออกแบบแบบฟอร์มและจัดซื้อแบบฟอร์มการวัดและประเมินผลให้สะดวกต่อครูผู้สอน และผู้บริหารควรจัดส่งครูเข้าอบรมตามความสนใจและความเหมาะสม ควรจัดสรรงบประมาณและกำหนดแผนพัฒนาครูเพื่อพัฒนาเครื่องมือและความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น

3.3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ควรปรับลดนโยบายจากต้นสังกัด หน่วยงาน และองค์กรภายนอกอื่นๆ ลง เนื่องจากต้องจัดสรรครูเข้าดำเนินการ ตามนโยบายของต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอกมากเกินไป ทำให้นักเรียนและครูมีเวลาเรียนเวลาสอนไม่เพียงพอ อาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

อภิปรายผล

การบริหารงานวิชาการมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงปัญหาแล้วสามารถหาแนวทางแก้ไขต่อไป เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียนได้อย่างมีทิศทาง ซึ่งปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้าน การประเมินผลการเรียนรู้ นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นระยะเวลา 3 ปี ปัญหาบางส่วนอาจได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังพบปัญหาคือ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร รองลงคือปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนและปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่ไม่ประสพกับปัญหาอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปรับตัวและมีความเข้าใจในมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาด้านหลักสูตรรายชื่อที่ปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่

1.1.1 ด้านขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

โรงเรียนและขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่จะทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองสอนอยู่และผู้บริหารเห็นว่าการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการทบทวนและพัฒนาหลักสูตรประจำปีเป็นการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่แล้ว จึงไม่ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างจริงจัง ส่งผลให้ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ วงษ์วิทยานันท์ ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษา โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (2554: ออนไลน์) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดการวางแผนประเมินการใช้หลักสูตร สถานศึกษาตามสภาพจริงทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้และหลังใช้ การวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนยังไม่มีการทำวิจัยหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง

1.1.2 ขาดการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงอย่างเพียงพอ เพื่อการเตรียมความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งการขาดการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภัสสร เล็งเส และธานี เกษทอง ได้ศึกษาปัญหา และการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (2553: 6 ออนไลน์) ได้วิเคราะห์ปัญหาและผลการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารหลักสูตร คือ ปัญหาการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและ การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ นำเสนอผลการวิจัย เรื่อง กรอบทิศทางกรวิจัยทางการศึกษาในอนาคต และประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อ ภาพรวมการศึกษาของประเทศไทย เกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตร คือ การพัฒนาหลักสูตร เนื่องจาก ครูผู้ใช้หลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสาระของหลักสูตร หลักสูตรไปไม่ถึงมือผู้ ปฏิบัติในระดับสถานศึกษา การขาดแคลนงบประมาณในการบริหารหลักสูตร (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา. 2550: 2) และธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตรา(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (2553:10-15) เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร พบว่าครูขาดความ เข้าใจความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ส่งผลให้สับสนไม่มั่นใจและเข้าใจไม่ตรงกัน เนื่องจากการ ให้ความรู้ ในการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละหน่วยงานไม่ตรงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชัญญา พงษ์ชัย และคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารหลักสูตรคือ ปัญหาครูวิเคราะห์หลักสูตรไม่เป็น และไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงหลักสูตร มีปัญหามากที่สุด เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่สามารถนำไปจัดกิจกรรม สาเหตุครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากขาดการเตรียมความพร้อม ขาดการประชาสัมพันธ์ เอกสาร คู่มือครูเกี่ยวกับการทำหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของและ สอดคล้องงานวิจัยของอมลวรรณ วีระธรรมโม และวิวัฒน์ ชัตติยะมาน ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการบริหารโรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1 (2551: 163-164) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ยังพบปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน ซึ่งจะเห็นว่าการเตรียมความแก่ครูให้มี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโดยการประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำหลักสูตรจะช่วยพัฒนาคุณภาพงานวิชาการด้านหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 164) กล่าวว่า คู่มือครูเป็นเครื่องมือและแนวทางในการปฏิบัติงานบริหารด้านวิชาการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นระยะเวลา 3 ปี จึงเกิดความเข้าใจในมาตรฐานการเรียนรู้อุ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ยังคงพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนรายชื่อที่ปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่

1.2.1 การจัดสรรห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว เป็นต้น เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาจัดสรรห้องเรียนเป็นอันดับแรก ห้องพิเศษจะถูกพิจารณาจัดสรรรองลงมา การดำเนินการของงบประมาณในการจัดสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องพิเศษ จะมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขอของงบประมาณหลายขั้นตอน ส่งผลให้ไม่ทันต่อความต้องการใช้ห้องพิเศษ รวมถึงขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตำราเรียน และการจัดซื้อจัดส่งในแต่ละปีการศึกษามายังโรงเรียนสำหรับใช้ในห้องพิเศษและห้องเรียนค่อนข้างล่าช้า สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในส่วนบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ที่ยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา

ห้องเรียนและโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ยังไม่ครอบคลุม การบริหารการจัดการเรียนการสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษาใช้รูปแบบเดิม ๆ มีการปรับปรุงน้อยมาก เนื่องด้วยขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมด้าน CAI และ ICT มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนการสอนยังน้อยอยู่ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์) สอดคล้องกับแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนคือ ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน (สันติ บุญภิรมย์. 2552: 20) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อสื่อตำราเรียนที่จัดไว้เป็นชุดทำให้ไม่ได้ตามความต้องการ (ธีระ รุญเจริญ. 2553: 15)

1.2.2 การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่หลากหลายและทันสมัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เนื่องจากบริเวณโรงเรียนคับแคบไม่สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายได้ พร้อมทั้งขาดงบประมาณและบุคลากรเพื่อดูแลและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความทันสมัยต่อเนื่อง ผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหารภาระงานอื่นมากกว่าการส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2553: 15) ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้มากขึ้นแต่มีแหล่งเรียนรู้ไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมเนื้อหา

1.2.3 การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความต้องการและวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการโยกย้ายของครูผู้สอนและการเกษียณอายุราชการของครูและบุคลากรในโรงเรียนแต่ละปีการศึกษา สอดคล้องกับชาญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ที่พบว่าปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถมีปัญหามากที่สุด อีกทั้งต้องสอนหลายชั้น หลายวิชาจึงไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ และแนวคิดของธีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการเรียนการสอนคือ ขาดอัตรากำลังการบรรจุ ครูขอย้ายจากที่เดิม ส่งผลต่อการจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าสอน (ธีระ รุญเจริญ. 2553: 15)

1.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากในแต่ละปีการศึกษามีการทบทวนหลักสูตรโรงเรียน ส่งผลต่อการปรับการวัดและประเมินผลให้ตรงกับตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

แกนกลางเพื่อดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ แต่เมื่อยังพบปัญหาการวัดและประเมินผลรายข้อที่ปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่

1.3.1 การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย เพราะภาระงานของผู้ปกครองและความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลของผู้ปกครองที่มีเกณฑ์และมาตรฐานการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกับทางโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมประสงค์ เสนารัตน์ ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการประเมินทั่วไปและปัญหาการประเมินในทางการศึกษาของประเทศไทย (2552: บทคัดย่อ) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ประเมิน คือ ผู้ประเมินจากภายในหรือภายนอก มีความเชื่อเรื่องเป้าหมายและบทบาทของนักประเมินแตกต่างกัน ผู้ประเมินมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาการวัดและการประเมินผล และงานวิจัยของปรียาภัสสร เส็งเส และธานี เกสทอง ได้ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (2553: 6 ออนไลน์) ผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการวัดและประเมินผล คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในการวัดผลและประเมินผลการเรียนยังมีน้อย

1.3.2 การวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนขาดความหลากหลาย เนื่องจากแนวทางและวิธีการวัดและประเมินผลใช้วิธีการเดิมๆ ขาดคู่มือครูเกี่ยวกับหลักเกณฑ์แนวทาง ระเบียบการวัดและประเมินผลแก่ครู และเน้นกรอกผลการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมประสงค์ เสนารัตน์ ได้ศึกษา ปัญหาการประเมินทั่วไปและปัญหาการประเมินในทางการศึกษาของประเทศไทย (2552: บทคัดย่อ) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเลือกรูปแบบและวิธีการการประเมิน คือ การประเมินแต่ละครั้งนักประเมินและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเลือกรูปแบบและวิธีการประเมินไม่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินจากรูปแบบการประเมินที่รู้จักกันดี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล เน้นคะแนนจากการสอบเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อการประเมินผลการเรียนได้อย่างดี โดยไม่สนใจในเรื่องเวลาเข้าเรียน สังเกตความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความตั้งใจเรียนความสามารถในการเขียนรายงานทางวิชาการ ความสามารถในการแก้ปัญหา การอภิปราย การตั้งคำถาม และไม่ค่อยจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออก ซึ่งครูผู้สอนจะพบปัญหาการวัดและประเมินผลคือ 1) มีความสับสนในคำศัพท์ต่างๆ ที่อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติของการวัดประเมินสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและวิธีประเมิน และยังสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553) และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในส่วนบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ที่ยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการ

วัดและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการพัฒนา รูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง และการจัดหาเครื่องมือและแนวทางการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554: ออนไลน์)

1.3.3 ขาดการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาใช้แบบฟอร์ม วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลรูปแบบเดิมๆ และ เอกสารการวัดและประเมินผลมีมากเกินไปทำให้ทำงานที่ซ้ำซ้อน ขาดแผนพัฒนาครูและงบประมาณ เกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานของ สมประสงค์ เสนารัตน์ ได้ศึกษา ปัญหาการประเมินทั่วไปและปัญหาการประเมินในทางการศึกษาของ ประเทศไทย (2552: บทคัดย่อ) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเอกสารการวัดและประเมินนักเรียนใน โรงเรียนต้องจัดทำเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีแบบฟอร์มที่สะดวกต่อการกรอกหรือดำเนินการทำให้ครูต้อง มีภาระเพิ่มขึ้น ซึ่งการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลยังมีน้อย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของชัญญา พงษ์ชัยและคณะ (2553: บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการบริหารการวัดและการประเมินผล คือ เครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่ใช้ในโรงเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมินผล รวมทั้ง การขาดงบประมาณที่เพียงพอส่งผลให้การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐานและ งานวิจัยของงานวิจัยของปรียาภัศร์ เส็งเส และธานี เกสทอง ได้ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนว ทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (2553:6 ออนไลน์) ผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการวัดและ ประเมินผลอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ผู้บริหาร โรงเรียน มีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากการเริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พร้อมกัน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 – 2554 เป็นระยะเวลา 3 ปี ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึง มีความคุ้นเคยและความเข้าใจมากขึ้น และสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครได้จัดทำคู่มือการบริหาร งานวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

2.1 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามตำแหน่ง

ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ตำแหน่งการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการอันดับแรกคือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รองลงมาคือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามลำดับ เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าว มีเนื้อหาที่ซับซ้อนและมากกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของถาวร ศรีเกตู (2551: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามระดับช่วงชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัย วิเชียร ยอดจักร (2555: 82-83) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกันมีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อะบบและการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัด

กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ประสบการณ์การบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกัน มีความเห็นต่อสมรรถนะในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ ตามคำสั่งที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการจัดอบรมและได้รับเอกสารจากต้นสังกัด

คือสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พร้อมกันทั้ง 18 โรงเรียน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. คู่มือการบริหารงานวิชาการ. 2554: 15)

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตร พบว่า 1)ควรเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาอบรมให้ความรู้แก่ครู โดยตรงที่โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรโรงเรียน 2)จัดทำคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน 3)ส่งเสริมการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนให้มากขึ้น 4)จัดทำแผนพัฒนาหลักสูตร

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1)ใช้ห้องเรียนหรือสถานที่ในโรงเรียนแทนห้องพิเศษ 2)ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ถาวรในโรงเรียน 3)จัดประกวดสื่อ นวัตกรรมสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน 4)จัดครูสอนแทนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกระดับชั้นเรียนแม้ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษาหรือขออัตรานักศึกษาฝึกสอนมาสอนแทน 5)ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 6)จัดสรรงบประมาณและบุคลากรเพื่อดูแลและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและทันสมัย

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า 1)ควรประสานให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าร่วม ตั้งแต่จัดกิจกรรมและชุมนุมของโรงเรียนจนถึงการวัดและประเมินผล 2)ควรจัดประชุมชี้แจงเกณฑ์ หลักการและมาตรฐานการวัดและประเมินผลแก่ผู้ปกครอง 3)ควรออกแบบฟอร์มการวัดและประเมินผลให้สะดวกต่อครูผู้สอน 4)จัดอบรมครูเกี่ยวกับการแนวทางการวัดและประเมินผลและสร้างเครื่องวัดและประเมินผล 5)ควรกำหนดแผนพัฒนาครูพัฒนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 6)จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและจัดซื้อเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพ

3.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ควรปรับลดนโยบาย โครงการจากต้นสังกัด หน่วยงานและองค์กรภายนอกอื่นๆ ลง เนื่องจากต้องจัดสรรครูเข้าดำเนินการตามนโยบายของต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอกมากเกินไป ส่งผลให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีเวลาไม่เพียงพอต่อการบริหารงานและจัดการเรียนการสอน อาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีการวางแผนการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และมีแผนพัฒนาฝ่ายวิชาการที่สามารถใช้ได้จริง เช่น แผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน จะช่วยแก้ไขและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการมากขึ้น
2. เพิ่มแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้บริหารให้มีหลายแนวทางเพื่อช่วยให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ครูในงานด้านวิชาการ
3. โครงการหรือกิจกรรมย่อย ๆ ที่มีวัตถุประสงค์และลักษณะงานคล้ายกัน ควรจัดบูรณาการไว้ด้วยกันและจัดสรรครูให้รับผิดชอบร่วมกันเพื่อลดภาระงานครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์พับบลิเคชัน.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การประเมินผลจากสภาพจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- (2545). *แนวทางการการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- (2546). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด: แนวทางสู่การปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.
- (2545). *แนวทางการการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*
พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- (2551). *การกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลาง*
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://www.moe.go.th/main2/article/70&30.pdf>.
- (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.
- (2551, 11 กรกฎาคม). *คำสั่งที่ สพฐ 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา*
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2555, จาก
<http://www.moe.go.th/main2/article/70&30.pdf>.
- เกษม วัฒนชัย. (2545). *การปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- จักรกฤษณ์ วงษ์วิทยานันท์. (2553). *ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาในการบริหารจัดการ*
หลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กรณีศึกษาโรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 5. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2555, จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/70&30.pdf>.

- จันทร์ธานี สงวณนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- เฉลิมพล รุจิรินทร์; และสิริพัฒน์ ประโชนเทพ. (2554). *ฤาการศึกษาไทยจะไร้ทางเยี่ยวยา*. มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการ และพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ : สอวน. โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธาน.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2550). *ประชุมวิชาการในประเด็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ หลักสี่ กรุงเทพมหานคร.
- ชาวลิต จงมี. (2548). *การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัญญา พงษ์ชัยและคณะ. (2553). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น. กรุงเทพมหานคร. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร ศรีเกตุ. (2551). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิวัดต์ มณีโชติ. (2549) *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ทิพวรรณ ถนอมจิตพงษ์. (2554). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนกรณีศึกษาโรงเรียนกรุงเทพพิตยา*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ทัสนี วงศ์เย็น. (2553). *การบริหารงานวิชาการ (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ : คณะบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ทักษ์สุดา ปานอุทัย. (2553). *การประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ช่วงชั้นที่ 2*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนู ฤทธิกุล. (2542, มิถุนายน). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
วารสารวิชาการ. 2(6): 43.
- ธวัชชัย ชัยจิราฉายากุล; และคณะ. (2551). หลักสูตรสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์
2555, จาก <http://www.moe.go.th/wijai/curriculum%20school.htm>.
- ธีระ ฤกษ์เจริญ. (2545). รายงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสถานศึกษาในประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:
วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์; และคณะ. (2545). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ:
ภาพพิมพ์.
- โนรี ไส้ใจ. (2552). คู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
สุราษฎร์ธานี. (เอกสารประกอบการสอน).
- บุญเรือน ศรีเหรียญ. (2542). การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการเรียน
และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดคล้องแท้จริง. กรุงเทพฯ:
ปริชญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ประเทือง สังข์นาค. (2545). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคนครนายก.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาภัสสร เส็งเส; และธานี. (2554). ศึกษาปัญหาและการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์
เขต 3. ปริชญานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครสวรรค์, ถ่ายเอกสาร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์; และคณะ. (2546). รวมกฎหมายการศึกษาเข้าสู่โครงการสร้างใหม่ กระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. อุบลราชธานี:
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.
สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2541, มิถุนายน). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
การศึกษาเอกชน. 8(7): 38-40.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและ
การนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (เอกสารประกอบการสอน).
- ภาสกร อยู่เย็น. (2553). สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 โรงเรียนวัดนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ถ่ายเอกสาร.
- มานะ สิ้นธุวงษานนท์. (2550). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์ 18 (2): 115 เดือนพฤศจิกายน 2549-
มีนาคม.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2551). สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม
2555, จาก <http://th.wikisource.org/wiki>.
- รุจิร ภูสาระ; และจันทรานี สงวนนาม (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
ป๊อค พอยท์.
- รุ่งนภา นุตวงศ์; และคณะ. (2553). สรุปผลการวิจัยนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิภาวี นามเดช. (2552). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วิจิต บุญเลิศ. (2543). ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

- (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
 วิชัย วงศ์ใหญ่. (2550). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ:
 สวีริยาสาส์น.
- วิเชียร ยอดจักร (2555). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ สุภากิจ. (2540). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒน์ มณีโชติ. (2549). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ
 : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2554). *ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 11
 มิถุนายน 2555, จาก www.niets.or.th.
- สมชาย จีตวิรัตน์อัศว. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม
 2555, จาก <http://www.nfe.go.th>.
- สมประสงค์ เสนารัตน์. (2552). *ปัญหาในการประเมินผล*. สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2545). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
 ----- (2540). *การวัดประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). *สรุปคะแนนผลการทดสอบระดับชาติโรงเรียนที่มีความ
 พร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร*.
 ----- (2554). *คู่มือการบริหารงานวิชาการ 2554*. กรุงเทพมหานคร.
 ----- (2554). *รายงานประจำปีการศึกษา 2554*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). *เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา*. ฝ่ายวิจัย
 กองวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
 ----- (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2543). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*.
 กรุงเทพมหานคร.
 ----- (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพมหานคร.

- สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554ก). *สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ.2553)*. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2555, จาก www.onesqa.or.th.
- (2554). *บทสรุปสำหรับผู้บริหารการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 (พ.ศ. 2548- พ.ศ. 2553)*. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2555, จาก www.onesqa.or.th.
- (2554). *แถลงการณ์ประเมินคุณภาพทางการศึกษา รอบ 2 .สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2555*, จาก www.onesqa.or.th.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่อง กรอบทิศทางการวิจัยทางการศึกษา*. ฮาซัน พรินดีง.
- (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สุदारรณ เครือพานิช. (2549). *การศึกษาคณบดีตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ที่ได้รับการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับดี*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุภานนท์ แก้วประไพ. (2544). *บทบาทในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2542). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. (2544). *เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุมณฑา พรหมบุญ; และคณะ. (2540). *การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : บั๊คพอยท์.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมลวรรณ วีระธรรมโม และวิฑวัฒน์ ชัดติยะมาน. (2551). *สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต1*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อัญชลี โพธิ์ทอง; และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอสดีเพรส.
- อุทุมพร จามรมาน. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ฟันนี่.
- Burke, Joan. Marilyn. (1997). An Investigation of Trends in k-12 Mathematics Curriculum Development Process as Perceived by chief Administrators in New Jersey Public School. *Dissertation Abstract International*. 56(10): 784-A.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Dayle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- Msolla, Joher Jermiah. (1999). Assessing Administrative Skills and Knowledge of Teacher'College Principles in Tanzania, *Dissertation Abstracts Internaticnal – A.(CD-ROM)*. 33(01): 1993 Available: UMI: Dissertation Abstracts (1995, February).
- Williams, Francine Foster. (1994, March). Clinical Supervision Implementation Strategies and Behavioral Changes : An Ethnography of Elementary School Personal *Dissertation Abstracts International*. 54(7) : 2425-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่ใช้หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับรองผู้อำนวยการฝ่ายโรงเรียนวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
8 กลุ่ม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาของการ
บริหารงานวิชาการใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้าน
การวัดและประเมินผล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหารายข้อ จำนวน 55 ข้อ
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะการบริหารวิชาการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น
4. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงขอรับรองว่าจะไม่มีผลต่อ
การปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น โปรดตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

นางสาวกษิรา วาระรัมย์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงและเติมข้อมูลของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

21 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

4. ตำแหน่งการบริหารงานวิชาการ

รองผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สุขศึกษาและพลศึกษา

ศิลปะ

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ภาษาต่างประเทศ

5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

น้อยกว่า 5 ปี

5 - 10 ปี

มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการตาม
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของผู้บริหารโรงเรียน
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการ แล้วขีดเครื่องหมาย
 (✓) ลงในช่องหลังข้อความแต่ละข้อตามระดับความคิดเห็นของท่านและข้อเสนอแนะในแต่ละข้อ

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงาน วิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด	
ด้านหลักสูตร							
1	การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ สมรรถนะของนักเรียนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แก่ครูไม่ชัดเจน						
2	การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แก่ครูไม่ชัดเจน						
3	การประชุมวิเคราะห์สภาพแวดล้อม บริบทของโรงเรียนไม่ครอบคลุม ใน การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของหลักสูตรโรงเรียน						
4	การศึกษา สัมรวจความต้องการของ นักเรียนไม่ทั่วถึงในการจัดทำหลักสูตร โรงเรียน						
5	การศึกษา สัมรวจสภาพแวดล้อม บริบทของชุมชนและความต้องการ ท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมใน การจัดทำหลักสูตรโรงเรียน						

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6	การประสานความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน มีส่วนร่วมน้อยในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน						
7	การประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงานอื่น องค์กรต่างๆ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมน้อยในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียน						
8	การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง						
9	การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
10	การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ตรงกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน						
11	การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม บริบทของชุมชนและความต้องการของท้องถิ่น						
12	การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรโรงเรียนที่ซ้ำซ้อนกันในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน						
13	การบริหารหลักสูตรโรงเรียน ไม่สามารถบูรณาการเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน						
14	การบริหารหลักสูตรโรงเรียน ไม่สามารถบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้						

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงาน วิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
15	การประชุมสัมพันธ์ จัดทำเอกสาร เกี่ยวกับคู่มือครู ในการจัดทำ หลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตร ไปใช้ไม่ทั่วถึงอย่างเพียงพอ						
16	การจัดทำแผนพัฒนาครู (เช่น แผนการประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนา และการฝึกปฏิบัติการ) เพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรโรงเรียนไม่ชัดเจน						
17	การจัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนไม่ เพียงพอ						
18	การนิเทศการใช้หลักสูตร เพื่อ ช่วยเหลือครูให้เกิดความรู้ ความ เข้าใจในหลักสูตรไม่ทั่วถึงทุกคน						
19	การกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรของ ครู ไม่ทั่วถึงทุกคน						
20	ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการ ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน						
21	ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรโรงเรียน						
22	ขาดการวัดและประเมินผลการใช้ หลักสูตร ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และ หลังการใช้หลักสูตรโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่อง						
23	ขาดการนำผลการวัดและประเมินผล การใช้หลักสูตร ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้หลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน						

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงาน วิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการจัดการเรียนการสอน							
24	การวางแผนกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลาง						
25	ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เป็น ปัจจุบันทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
26	การจัดเรียนการสอนของครูไม่ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน						
27	การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการ จัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย มีน้อย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
28	การประสานความร่วมมือจาก บุคลากรในโรงเรียน มีส่วนร่วมน้อย ในการจัดการเรียนการสอน						
29	การประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงานอื่น องค์กรต่างๆ ชุมชนและ ท้องถิ่น มีส่วนร่วมน้อย ในการจัดการ เรียนการสอน						
30	การประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสาร คู่มือครู/นักเรียน เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอน ไม่ครบถ้วนและ เพียงพอ						
31	การจัดทำแผนพัฒนาครู (เช่น การจัดประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนา และการฝึกปฏิบัติจริง) เพื่อ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนแก่ครูไม่ชัดเจน						

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงาน วิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
32	การจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ						
33	การดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึงทุกคน						
34	การกำกับ ติดตาม ให้ครูดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทั่วถึงทุกคน						
35	การจัดเตรียมจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียนและแบบเรียนไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน						
36	การจัดสรรห้องเรียน ห้องพิเศษ (เช่น ห้องแนะแนว,คอมพิวเตอร์, วิทยาศาสตร์) ไม่เพียงพอ						
37	การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้ไม่หลากหลาย						
38	การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้						
39	การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ครบทุกระดับชั้นเรียน						
40	การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับ ความถนัดและวุฒิการศึกษาของครู						
41	การจัดตารางสอน ตารางเรียน ไม่ครบชั่วโมง						
42	การจัดครูเข้าสอนแทนไม่ครบชั่วโมงอย่างเพียงพอ						
43	การจัดสอนซ่อมเสริม เพื่อปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่เพียงพอ						

ข้อ	ประเด็นปัญหาของการบริหารงาน วิชาการ	ระดับปัญหา					ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข
		5	4	3	2	1	
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการวัดและประเมินผล							
44	การกำหนดระเบียบ เกณฑ์และ ตัวชี้วัดในการวัดและประเมินผลไม่ สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ของ หลักสูตรแกนกลาง						
45	ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วย วิธีการที่ไม่หลากหลายตรงตามสภาพ จริง						
46	การประสานให้ครู นักเรียนและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ วัดและประเมินผลนักเรียนมีน้อย						
47	การประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสาร เกี่ยวกับ คู่มือครู/นักเรียน ในการ จัดการวัดและประเมินผล ไม่ทั่วถึง เพียงพอ						
48	การจัดทำแผนพัฒนาครู (เช่น การจัด ประชุม ชี้แจง อบรม สัมมนาและการ ฝึกปฏิบัติจริง) เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ไม่ชัดเจน						
49	การจัดสรรงบประมาณในการเพื่อใช้ ดำเนินการวัดและประเมินผลไม่ เพียงพอ						
50	การดำเนินการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครู ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการวัด และประเมินผลไม่ทั่วถึงทุกคน						
51	การกำกับ ติดตามการวัดและ ประเมินผลของครูไม่ทั่วถึงทุกคน						

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง..... ประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ 3 ลำดับแรก ใน 3 ด้าน คือ

1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านวัดและประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ปัญหาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

1.1 ขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน

1.1.1 สาเหตุสำคัญของการขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน

1.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียน

1.1.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.2 ขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียน

1.2.1 สาเหตุสำคัญของการขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนา

หลักสูตรโรงเรียน

1.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนา

หลักสูตรโรงเรียน

1.2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.3 การประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ทั่วถึงเพียงพอ

1.3.1 สาเหตุสำคัญของการขาดการประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้

1.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครูในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้

1.3.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

2.1 การจัดสรรห้องพิเศษไม่เพียงพอ เช่นห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว

2.1.1 สาเหตุสำคัญของการขาดห้องพิเศษที่มีไม่เพียงพอ เช่นห้องวิทยาศาสตร์

ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว ในโรงเรียน

2.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดสรรห้องพิเศษ เช่น ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแนะแนว ฯลฯ ในการใช้จัดการเรียนการสอน

2.1.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.2 การจัดสรรอัตรากำลังครูไม่ตรงกับความต้องการและวุฒิการศึกษาของครู

2.2.1 สาเหตุสำคัญของการจัดครูเข้าสอนไม่ตรงกับความต้องการและวุฒิการศึกษา

2.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหการจัดครูเข้าสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

2.2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3 การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่หลากหลาย

2.3.1 สาเหตุสำคัญของการจัดแหล่งเรียนรู้ไม่หลากหลาย และทันสมัยในโรงเรียน

2.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2.3.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่

3.1 การประสานให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผล นักเรียนมีน้อย

3.1.1 สาเหตุสำคัญของการขาดการประสานและการร่วมมือระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

3.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

3.1.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.2 ครูวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่หลากหลาย

3.2.1 สาเหตุสำคัญของการไม่สามารถดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

3.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

3.2.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3 ขาดการพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและคุณภาพ

3.3.1 สาเหตุสำคัญที่เครื่องมือการวัดและการประเมินผลในโรงเรียน ยังขาดการพัฒนาให้มีมาตรฐานและคุณภาพ

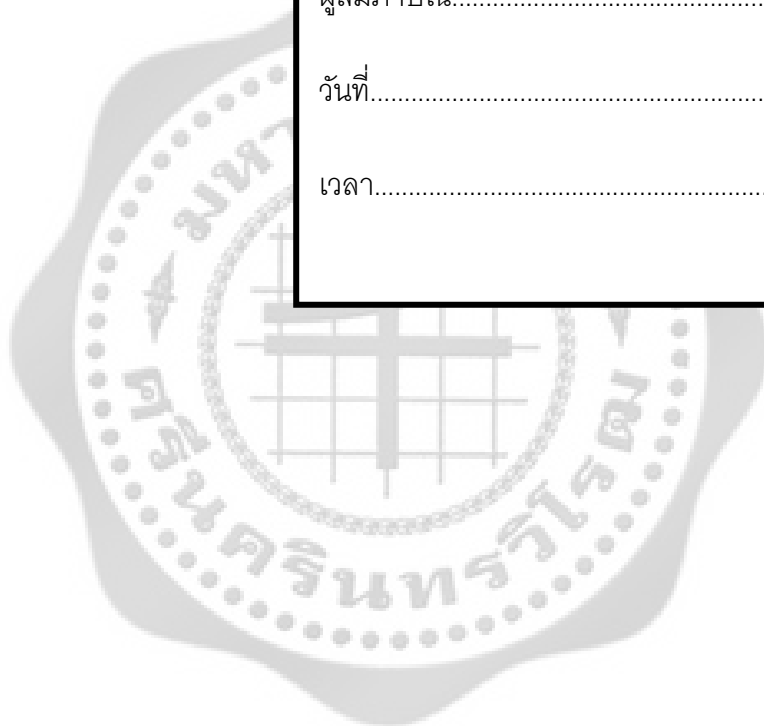
3.3.2 แนวทางแก้ไขพัฒนาเครื่องมือการวัดและการประเมินผลให้มีมาตรฐานและคุณภาพ

3.3.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้สัมภาษณ์.....

วันที่.....

เวลา.....

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของ คะแนน $\sum R$	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	0	1	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
18	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของ		ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คะแนน ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$	
26	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
32	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
33	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	0	0	3	0.60	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
51	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวมของ คะแนน ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
53	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย	0.98	0.95	0.95	0.95	0.96	4.78	0.96	ใช้ได้

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสน์	อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดและประเมินผล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายรัตพล ศรีวโรบล	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชัยมงคล สำนักงานเขตปทุมวัน
นางสาวชนิศา หรั่งบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์อนุสรณ์) สำนักงานเขตดอนเมือง

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวกษิรา วาระรัมย์
เกิด	วันพฤหัสบดี ที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 501/18 หมู่ 3 ถนนเดชะตุ่งคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กทม. 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ตำแหน่ง ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบำรุงวิวรรณวิทยา สำนักงานเขตดอนเมือง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม
พ.ศ.2546	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี สาขาวิชา จิตวิทยาและการแนะแนว จากคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ.2556	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ